

SOUTH DAKOTA
**Parental Rights
and Procedural
Safeguards**

ንፍሉይ ትምህርቲ ንኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ርኽቡ

ኣውራጃ፡- በጃኹም ነዚ ዝሰራሰሩ ሓበሬታ ኣብዚ ሳጹን ወስኹሉ ወይ ድማ ነቲ ስቲከር ኣብዚ ኣቐምጥዎ።

ናይ ኣውራጃ ርክብ፡-

ቁጽሪ ተሌፎን፡-

ናይ ኢመይል ኣድራሻ፡-

ትምህርቲ ሓደ ካብቲ ወለዲ ደቆም ከዕብዩ ከለዉ ዘለዎም ኣገዳሲ ሓላፍነት እዩ። ኣገልግሎት **ፍሉይ ትምህርቲ** ካብ 3 ክሳብ 21 ዓመት ዝዕድሚኦም ተምሃሮ ንወለዲ ደቆም ብሰንኪ ስንክልና ናይ ትምህርቲ ጸገም ምስ ዝህልዎም ከም ኣማራጺ ይወሃቡ። ውላድካ ብኣካዳሚያዊ፣ ማሕበራዊ ወይ ብስምዒት ክቃለስ እንተርእኻዮ፣ ምስ ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ብምዃን ንውላድካ ክትሕግዞ እትኽእለሉ መገድታት ከተለሊ ትተባባዕ። ኩሎም ኣብ ቤት ትምህርቲ ዝቃለሱ ቆልዑ ንፍሉይ ኣገልግሎት ትምህርቲ ብቐዓት ኣይኮኑን።

ዕላማ ናይዚ ሰነድ ከም ወላዲ ናይ ሓደ ኣብ ሳውዝ ዳኮታ **ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ** ዘለካ መሰላት ዝምልከት ኣገዳሲ መሰረታዊ ሓበሬታ ንምሃብ እዩ። በጃኹም ብጥንቃቄ ዳግም ርእይዎ። ሕቶታት እንተሃልየኩም ወይ ንናይ ግዝኣትኩም ፍሉይ ትምህርቲ ደንቢ ንምርዳእ ሓገዝ እንተደሊኹም፣ ንዝኾነ ካብቶም ኣብ መወዳእታ ናይዚ ሰነድ ተዘርዚሮም ዘለዉ ትካላት፣ ምስ ናይ ከባቢኹም ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ተቐጻጻሪ፣ ወይ ምስ ወኪል ርኽብ።

Individuals with Disabilities Education Act(ድንጋጌ ሕጊ ትምህርቲ ስንክላን ውልቀሰባት) (IDEA) ኣብያተ ትምህርቲ ፍሉይ ኣገልግሎት ትምህርቲ ከህባ ዝጠልብን ኣብያተ ትምህርቲ ክኸተልኦ ዘለዎን ኣገባባት ዝገልጽን ፌደራላዊ ሕጊ እዩ። ሕጊ እታ ግዝኣት ንተምሃሮ ፍሉይ ትምህርቲ ኣገልግሎት ንምሃብ ዝሕግዞ ረጅሒታት ዝሓዘ እዩ። ብመሰረት IDEA ወላዲ ናይ ሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ እንተኾነኩም፣ እዚ መጽሓፍ መምርሒ ንኣገባባዊ መከላኸሊታትኩም ዘዘኻኸርን መትከላትን ጠለባትን ፍሉይ ትምህርቲ ዝገልጽን እዩ።

**** ኣብ ምሉእ እዚ ሰነድ ብደቂቕ ዝተጻሕፉ ቃላት ኣብቲ ኣብ መወዳእታ ዘሎ ገጽ ቅጽላትን ትርጉማትን ክትረኽቡዎ ትኽእሉ ኢኹም።**

ከም ወላዲ ናይ ሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ መጠን፣ ናይ ወለዲ መሰላትኩም ኣብዚ ሰነድ ተገሊጹ ኣሎ። ኣብ **Administrative Rules of South Dakota(ምምሕዳራዊ ሕግታት ፍሉይ ትምህርቲ ሳውዝ ዳኮታ) (ARSD):** [ዓንቀጽ 24:05](#) እውን ይርከብ። ንኣመሓዳሪ መምርሒታት ኣድላዩ ኣብ ዝኹነሉ እዋን ተዘርዚሩ ዘሎ ብዙሕ መምርሒታት ኣሎ። እዞም ኣገባባዊ መከላኸሊታት ኣብ ትሕቲ IDEA ስለዘድልዩ፣ ፍሉይ ቁጽጽራዊ ምጥቃስ [ንክፋሊ ለ \(34 CFR part 300\)](#) ኣብዚ ሰነድ ከም ተወሳኺ መወከሲ ነጥብታት ተዋሂቡ ኣሎ።

እዚ ጽማቕ ናይቲ ኣብ IDEA **ክፍሊ 1** (34 **CFR** ክፍሊ 300) ዝርከብ ድንጋጋታት ፍሉይ ትምህርቲ ሕጊ ግዝኣት ሳውዝ ዳኮታን ሕጊ ፌደራልን ክኸውን ዝዓለመ እዩ። በጃኹም ነቲ ዝምልከቶ ልክዕ ቋንቋ ኣብ ሕግን ሕጋውን ስርዓታውን ድንጋጋታት ተወከሱ።

ምንጭታት

SD ክፍሊ ትምህርቲ	SD ወላዲ ዝምድና	መሰላት ስንክልና SD
ፍሉይ መደባት ትምህርቲ 800 Governors Drive Pierre: SD 57501-2294 ድምጺ - (605) 773-3678 ፋክስ - (605) 773-3782 https://doe.sd.gov/sped/	3701 W. 49th Street: Suite 102 Sioux Falls: SD 57106 1-800-640-4553 www.sdparent.org	2520 East Franklin Pierre: SD 57501 1-800-658-4782 (ድምጺ/TTY) ወይ (605) 224-8294 https://drsdlaw.org/

ሰሌዳ ትሕዝቶ

ሓፈሻዊ ሓበሬታ.....	5
ምህላው ናይ አገባባዊ መከላከሊ ምልክታ	5
ተሳትፎ ወላዲ	5
ናይ ወለዲ ፍቓድ.....	6
ትርጉም ወላዲ.....	6
ንመጀመርታ ገምጋም ፍቓድ ምሃብ.....	6
ትርጉም እቲ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዋ ዘሎ ቆልዓ.....	7
ትርጉም መተካእታ ወላዲ.....	7
ንኣገልግሎት ፍቓድ ምሃብ	7
ዳግማይ ገምጋም ንክግበር ፍቓድ ምሃብ	8
ካልኣት ፍቓድ ምሃብ ዘድልዮም ነገራት	8
ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ	8
ዓርሱ ዝኸኣለ ትምህርታዊ ገምጋም	9
መዛግብቲ ትምህርቲ	10
መዛግብቲ ትምህርቲ.....	10
ምስጢራዊነት ሓበሬታን ተበፃሕነት መዛግብቲ ትምህርትን	10
ብዛዕባ ምስጢራዊ ሓበሬታን ምብጻሕን ንወለዲ ምልክታ.....	10
ብሕቶ ወላዲ መዛግብቲ ምምሕያሽ.....	13
ናብ ኣኸበርቲ ሕግን ፍርዳዊ ኣካላትን ምውካስን ስጉምትን ከምኡውን ምትሕልላፍ መዛግብቲ	14
ምቕማጥ ቆልዑ ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ብወለዶም	14
FAPE ስክፍታ እንተዘይኮይኑ ብወለዶም ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ዝተመዝገቡ ቆልዑ.....	14
FAPE ስክፍታ እንተኾይኑ ብወለዶም ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ዝቐመጡ ቆልዑ.....	15
ስነ-ስርዓት ስንኩላን ተምሃሮ.....	16
ስነ-ስርዓት ስንኩላን ተምሃሮ.....	16
ስነ-ስርዓት ለውጢ ምምዳብ.....	16
መግለጺ ናይቲ ውሳኔን ክርከብ ዝኸኣል ውጽኢትን.....	17
ፍሉይ ኩነታትን ክኾኑ ዝኸኣሉ ውጽኢታትን.....	17
ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓናት ብዛዕባ ስነ-ምግባር ስንኩላን ተምሃሮ	18
ገና ብቐዓት ንዘይኮኑ ተምሃሮ ዝወሃብ ሓለዋ	19
አገባባት ኣፈታትሓ ዘይምርድዳእ ግዝኣት	19
ብጽሑፍ ዝተጻሕፈ ጥርዓናት ግዝኣት	19
ሽምግልናታት	21

ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን	22
ዘይሻራዊ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ	22
መሰላት ናይ ክሲ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:12	23
መግለጺ ተወሳኺ ሓበሬታ - ARSD 24:05:30:12.01	23
መሰላት ወለዲ ኣብ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ	24
ውሳኔታት ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:10.01	24
ዘይሻራዊ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ - ARSD 24:05:30:10	24
ናይ ክሲ ምስማዕ ግዜ መስመራት	25
ኩነታት ቆልዓ ኣብ እዋን መስርሕ ("Stay-Put") - 34 CFR 300.518፤ ARSD24:05:30:14	25
እኹል ምዃኑ ናይቲ ጥርግን - ARSD 24:05:30:08.04	25
ብወላዲ ንዝቐረበ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ዝሃበ መልሲ ኣውራጃ	26
ካልእ ወገን ንዝቐረበ ጥርግን ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዝሃበ መልሲ	26
ኣኼባ ውሳኔ - 34 CFR 300.510፤ ARSD 24: 05: 30: 08.12	26
ናይ 30 መዓልቲ ናይ ውሳኔ ግዜ	27
ናይ 30 መዓልታት ርዝነት ምትዕርራይ - ARSD 24:05:30:08.14	27
ናይ ጽሑፍ ስምምዕ - ARSD 24:05:30:08.15	27
ርእሰ-ጉዳይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:09.05	28
መወዳእታ ናይቲ ውሳኔ	28
ሲቪላዊ ስጉምታት - 34 CFR 300.516፤ ARSD 24:05:30:11	28
ክፍሊት ጠበቓታት - 34 CFR 300.517፤ ARSD 24:05:30:11.01	28
ርኽበታትን ውሳኔታትን ንኣማኻሪ ፓኒልን ሓፈሻዊ ህዝብን	29
ምትሕልላፍ መሰላት ወለዲ	29
ምስግጋር መሰላት ወለዲ ኣብ ዕድመ ዝበዝሐ	29
ኣሕጽርተ ቃላትን ትርጉማቶምን።	31

ሓፈሻዊ ሓበሬታ

ምህላው ናይ አገባባዊ መከላከል ምልክታ

34 CFR 300.504(a) & (b)፤ ARSD 24:05:30:06.01

ሓደ ወላጁ ናይ ሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ እንተወሓደ ኣብ ዓመት ትምህርቲ ሓደ ግዜ ቅዳሕ ናይቲ አገባባዊ መከላከል ምልክታ ክወሃበኩም ኣለዎ። ቅዳሕ ናይዚ ድማ ክወሃበኩም ይግባእ፡-

1. ኣብ ናይ መጀመርታ ሪፈራል ወይ ናይ ውላድኩም ገምጋም ምስ እትሓትቱ፤
2. ብመሰረት ሕጻኹም፤
3. ውላድኩም መርገጺኡ ብዝቐየር ስነ-ስርዓት ክወሃቦ ኣብ ዝኸለልሉ እዋን፤
4. እቲ ናይ ግዝኣት ጥርዓን መጀመርታ ብእኹም ወይ **ብግዝኡ መሰረት** ክሲ ምስማዕ ምስ ቀረበ፡ ነቲ ጥርዓን ኣብ ናይ ትምህርቲ ዓመት ምስማዕ።

ቅዳሕ ናይቲ ናይ አገባባዊ መከላከል ምልክታ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እውን ክለጠፍ ይኽእል።

አገባባዊ መከላከልታት እንታይ እዮም?

- አገባባዊ መከላከልታት ምስቲ ቤት ትምህርቲ ብኸመይ ከም እትራኽብ መሰረታዊ ሕግታት የቐምጡ።
- ሓደ ካብቶም አገደስቲ አገባባዊ መከላከልታት ኣብ ትምህርቲ ውላድኩም ናይ ምስታፍ መሰል እዩ።
- ምስ ውሳኔ ቤት ትምህርቲ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ግቡእ መሰርሕ ሓዊስኩም ሓያለ ናይ ዘይምርድዳእ መፍትሒ ኣማራጺታት ኣለዉኹም (ገጽ 26 ርእ)።

ተሳትፎ ወላጁ

34 CFR 300.322፤ ARSD 24:05:25:16

"ተሳትፎ" ማለት ኣብ ውሳኔታት ክትሳተፉን ኣብ ኣኼባታት ጋንታ IEP ክትሳተፉን ዕድል ይወሃበኩም ማለት እዩ። ነቲ መደብ ኣብ ሓድሕድ ዝተሰማምዑሉ ግዜ ብምዝርጋሕ፡ ወለዲ ኣብቲ ኣኼባ ምእንቲ ክሳተፉ ብኣውራጃ ኣቐዲሞም ምልክታ ይወሃቦም።

- ወለዲ ምስ ገምጋም ውላዶም፡ መለለዩ፡ ትምህርታዊ ምምዳብ፡ ከምኡውን ምቕራብ ነጻ ግቡእ መንግስታዊ ትምህርቲ (FAPE) ምድላው ኣብ ዝተሓሳሰር ኣኼባታት ናይ ምስታፍ መሰል ኣለዎም።
- ከም ኣድላይነቱ ወለዲ ነቲ IEP ንምግምጋምን ንምምሕያሽን ኣብ ዝኾነ እዋን ኣኼባ IEP ናይ ምሕታት መሰል ኣለዎም።

ጋንታ IEP

ARSD 24:05:27:01.01

ነፍሲ ወከፍ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንነፍሲ ወከፍ ስንክልና ዘለዎ ተማሃራይ ዝኸውን ናይ IEP ጉጅለ ነዞም ዝስዕቡ ኣባላት ከም ዘጠቓልል ከረጋግጽ ኣለዎ፡-

(1) ወለዲ እቲ ተማሃራይ፤

(2) እቲ ተማሃራይ ኣብ ወግዓዊ ናይ ትምህርቲ ሃዋህው ዝሳተፍ ወይ ክሳተፍ ዝኽእል እንተኾይኑ፡ እንተወሓደ ሓደ ካብቶም ናይቲ ተማሃራይ ስዱዓት መምህራን ትምህርቲ፤

(3) እንተወሓደ ሓደ ካብ መምህራን ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ተማሃራይ ወይ ኣድላዩ እንተኾይኑ፡ እንተወሓደ ሓደ ካብቶም ወሃብቲ ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ተማሃራይ፤

(4) ወኪል ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንሱ፤

(ሀ) ንፍሉይ ድሊታት ስንኩላን ተማሃሮ ንምምላእ ብፍሉይ ዝተዳለዉ ናይ ትምህርቲ መደባት ንምቕራብ ወይ ንምክትታል ብቐዕ እንተኾይኑ፤

(ለ) ብዛዕባ ሓፈሻዊ ስርዓተ ትምህርቲ ኣፍልጦ ዘለዎ፤ ከምኡውን

(ሐ) ብዛዕባ ምህላው ምንጭታት ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ኣፍልጦ ዘለዎ፤

(5) ነቲ እተገምገመ ውጽኢት ዘለዎ ትርጉም ክትርጉም ዝኽእል ኣባል ናይቲ ጉጅለ፡ ኣብ ንኡስ ክፋላት 2 ክሳብ 6 ኽግለጽ ይከእል እዩ፤

(6) ብዛዕባ እቲ ተማሃራይ እኹል ፍልጠት ወይ ፍሉይ ክእለት ዘለዎም ውልቀ-ሰባት እንተላይ ምስቶም ምስቲ ተማሃራይ ዝተሓሳበሩ ኸልኡት ኣቕረቡቲ ኣገልግሎት ኣብ ወላጁ ወይ ኣብ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ተገዳስነት ክሕልፉ ኽለዉ፤

(7) ኣድላዩ እንተኾይኑ፡ እቲ ተማሃራይ፤ ከምኡውን

(8) ተሳተፍቲ መሰጋገሪ ኣገልግሎት ከምቲ ኣብ §5 24 05 25 16.01ን 24 05 25 16.02ን ዝተገልጸ

ኣብዚ ክፍሊ ዝተገልጸ ናይ ዝኾነ ውልቀ-ሰባ ናይ ትምህርቲ ወይ ፍሉይ ትምህርቲ ብቐዓት በቲ ነቲ ውልቀ-ሰባ ኣባል ናይ IEP ጋንታ ክኸውን ዝዓደመ ወገን (ወለዲ ወይ ኣውራጃ) ይውሰን። ኣውራጃ ሓድሽ ኣባል ጉጅለ

ናይ ወለዲ ፍቓድ

34 CFR 300.9፤ ARSD 24:05:25:02.01፤ 24:05:25:02.02

"ፍቓድ" ከብሃል ከሎ ነቲ ዝተገልጸ ንጥፊት ንምርዳእ ዘድልዮኩም ኩሉ ሓበሬታ ከም ዝረኽብኩም፡ ነቲ ንጥፊት ንምፍጻም ድማ ብጽሑፍ ከም ዝተሰማማዕኩም የመልከት። በዚ መንገዲ እዚ፡ ፍቓድኩም ክትህቡ ትኽእል ኢኹም። እቲ ሓበሬታ ብቋንቋ መበቆልኩም ወይ ብእትረዳድኡ መንገዲ ክቐርብ ኣለዎ። እቲ ፍቓድኩም ዝድለየሉ ንጥፊት መዛግብቲ ውላድኩም ምክፋል ዘጠቓልል እንተኾይኑ፡ ኣየኖት መዛግብቲ ከም ዝካፈሉን እቶም መዛግብቲ ምስ መን ከም ዝካፈሉን ይነገረኩም። ፍቓድኩም ወለንታዊ ኮይኑ ኣብ ዝኾነ እዋን ብኣኹም ክስረዝ ይኽእል እዩ።

ፍቓድኩም እንተሰሪዝኩም፡ ንመጻኢ ንጥፊታት ጥራይ እምበር ኣብ ዝሓለፈ ንጥፊታት ኣይምልከትን። ውላድኩም ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ክረኽቡ ምስ ጀመረ፡ ውላድኩም ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ክረኽቡ ዝሓለፈ ንጥፊታት ፍቓድ ብጽሑፍ እንተሰሪዝኩም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ካብ መዛግብቲ ትምህርቲ ውላድኩም ብዛዕባ እቲ ፍሉይ ትምህርቲ ዝኾነ ሓበሬታ ከምኡውን ውላድኩም ቅድሚ ፍቓድኩም ምስራዝኩም ዝረኽበ ተዛመድቲ ከውጽእ ኣይግደድን እዩ። ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ፍቓድኩም ምስራዝኩም ምስራዝኩም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውላድኩም ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ከም ዘቋርጽ ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ ከወሃበኩም ኣለዎ።

ንመጀመርታ ገምጋም ፍቓድ ምሃብ

34 CFR 300.300(a)፤ 34 CFR 300.45፤ ARSD 24:05:25:02.01፤ ARSD 24:05:15:06

ውላድኩም ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ብቐዕ እንተኾይኑ ንምፍላጥ፡ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ቅድሚ ናይ መጀመርታ ገምጋም ውላድኩም ምጀማሮም ናይ ጽሑፍ ምልክታ ክህበኩምን ፍቓድኩም ክረኽብን ኣለዎ።

1. ናይ መጀመርታ ገምጋም ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ብሓበሬታ ዝተሰነየ ፍቓድኩም ንምርካብ ርትዓዊ ጸዕርታት ክገብር ኣለዎ።
2. ናይ መጀመርታ ናይ ገምጋም ፍቓድኩም ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ውላድኩም ተሰማሚዕኩም ማለት ኣይኮነን።
3. ውላድኩም ኣብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ተመዝጊቡ ወይ ክምዝገብ እንተፈቲኑ ንሳትኹም ድማ ናይ መጀመርታ ገምጋም ምግባር እንተኣቢኹን ወይ ንመጀመርታ ገምጋም ፍቓድ ንዝቐረበልኩም ሕቶ መልሲ እንተዘይሂብኩን፡ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ንኣገባባት ምፍታሕ ዘይምርድዳእ IDEA ከጥቀም ይኽእል እዩ። ግን ኣይከጥቀምን ይኽእል እዩ (ንኣብነት ሽምግልና፡ ጥርዓን ግቡእ መስርሕ) ነቲ ጉዳይ ናይ መጀመርታ ገምጋም ውላድኩም ብዘይ ፍቓድኩም ንምፍታሕ ኣየድልን።
4. ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ብመንገዲ ኣገባባት ኣፈታትሓ ዘይምርድዳእ IDEA (ንኣብነት ሽምግልና፡ ጥርዓን ግቡእ መስርሕ) ዳግመ ግምት እንተዘይሓቲቱ፡ ንውላድኩም ናይ ምድላይ፡ ምልላይን ምግምጋምን ግዴታታት ወይ ንፍቓድ ወለዲ፡ ምልክታን ገምጋምን ዝምልከት ረጅሒታት ኣይጥሕስን እዩ።

IP እውን ኣባል ኣውራጃ ክኾውን ይኽእል እዩ ከምኡውን ከም ወኪል ናይቲ ኣውራጃ፡ ኣብዚ ክፍሊ ዘሎ ረጅሒታት ዘማልእ እንተኾይኑ።

ቋንቋ መበቆል

34 CFR 300.29

(ሀ) ቋንቋ መበቆል፡ ምስ ውሉን ክእለት እንግሊዝኛ ዘለዎ ውልቀሰብ ብዝተኣሳሰር ክጥቀመሉ ከሎ፡ እዚ ዝስዕብ ማለት እዩ፡-

እቲ ውልቀሰብ ንቡር ዝጥቀመሉ ቋንቋ፡ ወይ ኣብ ጉዳይ ቆልዓ፡ ወለዲ እቲ ቆልዓ ንቡር ዝጥቀምሉ ቋንቋ፡ ብዘይካ እቲ ኣብዚ ክፍሊ ሕጡብ-ጽሑፍ (ሀ)(2) ዝተቐመጠ።

ኣብ ኩሉ ጊዜ ቀጥታዊ ርክብ ምስቲ ቆልዓ (ምግምጋም ናይቲ ቆልዓ-ሓዊሱ)፡ እቲ ህጻን ንቡር ኣብ ክባቢ ዝ ወይ ቤት ትምህርቲ ዝጥቀመሉ ቋንቋ።

(ለ) ንኣደ ጸማም ወይ ዓይነ ስጦር ዝኾነ ውልቀሰብ፡ ወይ ናይ ጽሑፍ ቋንቋ ዝይብሉ፡ እቲ ውልቀሰብ ዝጥቀመሉ ናይ ርክብ መሰረሒታት (ንኣብነት፡ ቋንቋ ምልክት፡ ብሬይል፡ ወይ ኣፋዊ ርክብ)።

ትርጉም ወላዲ

34 CFR 300.30፤ ARSD 24:05:13:04

1. ስጋዊ ወይ መዕበዪ ወላዲ ቆልዓ፤
2. እቲ ኣላዪ ወላዲ ብሕጊ ግዝእት፡ ብደንበ ወይ ብሕጊ ውዕል እንተዘይተገዲቡ፤
3. ብቤት ፍርዲ ዝተመዘዘን ከም ወላዲ ናይቲ ቆልዓ ኮይኑ ክሰርሕ ስልጣን ዝተዋህቦን፡ ወይ ድማ ነቲ ቆልዓ ትምህርታዊ ውሳኔታት ክወስድ ስልጣን ዘለዎን ኣላዪ፤
4. ምስቲ ቆልዓ ዝነበር፡ ወይ ንሃለዎት ናይቲ ቆልዓ ብሕጋዊ መንገዲ ሓላፍነት ዝሰከም፡ ስጋዊ ወይ ኣላዪ ወላዲ (ኣብኣት፡ ሰብኣይ ኣደን ሰይተ'ብ ወይ ካልእ ዘመድ ሓዊሱ) ኣብ ዘይብሉ፡ ከም ወላዲ ኮይኑ ዝሰርሕ ውልቀሰብ፤
5. ብመሰረት ደንቢ ፍሉይ ትምህርቲ ዝተመዘዘ መተካእታ ወላዲ፤ **ወይ**
6. ብቤት ፍርዲ ዝተኣዘዘ ሰብ ወይ ሰባት ከም "ወላዲ" ናይቲ ቆልዓ ኮይኖም ክዋስኡ ወይ ድማ ነቲ ቆልዓ ወኪሎም ትምህርታዊ ውሳኔታት ክህቡ ይእዝዙም።

ሓደ ቆልዓ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዋ ዘሎ ቆልዓ እንተኾይኑን ከምኡውን ምስቲ ወላዲ ዘይነብር እንተኾይኑን፡ እቲ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ እቲ ቆልዓ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ምዃኑን ዘይምዃኑን ንምውሳን ፍቓድ ወለዲ ኣየድልዮን እዩ።

1. እቲ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ንዕኡ ርትዓዊ ጸዕሪ ድሕሪ ምግባሩ ሃለዋት ናይቲ ቆልዓ ክፈልጥ ኣይክእልን፤
2. እቲ ናይ ወለዲ መሰላትኩም ብመሰረት ሕጊ እታ ግዝኣት ተቋራጺ ኣሎ፤ ወይ
3. ዳኛ ንመጀመርታ ገምጋም ፍቓድ ምሃብ ሓዊሱ ትምህርታዊ ውሳኔታት ናይ ምውሳን መሰል ካብቲ ወላዲ ወጻኢ ንኻልእ ውልቀሰብ ሂቡዎ እዩ፤ እቲ ውልቀሰብ ድማ ፍቓድ ሂቡ ኣሎ።

ንኣገልግሎት ፍቓድ ምሃብ

34 CFR 300.300(ለ) ARSD 24:05:27:04.01

ቅድሚኛ ንመጀመርታ ግዜ ንውላድኩም ፍሉይ ትምህርቲ ምሃብኩም ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ፍቓድኩም ከህልዎ ኣለዎ።

- 1) እቲ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ንመጀመርታ ግዜ ንውላድካ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ቅድሚኛ ምሃቡ፡ ብሓበሬታ ዝተሰነየ ፍቓድኩም ንምርካብ ርትዓዊ ጸዕሪ ክገብር ኣለዎ።
- 2) ውሉድካ ንመጀመርታ ግዜ ፍሉይ ትምህርትን ምስኡ ዝተሓሳዝ ኣገልግሎትን ከወሃቦ ንዝቐርበልካ ሕቶ ምላሽ እንተ ዘይሂብካሉ ወይ ነዚ ፍቓድ እዚ ምሃብ እንተ ኣብዩ ወይ ከኣ ጸኒሑ እቲ ኣብ ቤት ትምህርቲ እትነብር ኣውራጃ ነቲ ንውሉድካ ፍሉይ ትምህርትን ምስኡ ዝተሓሳዝ ኣገልግሎታትን ብጽሑፍ ንክስርዞ ዘሎካ ፍቓድ ንምስጋግ ኣሰራርሓ ዘይምስምማዕ (ንኣብነት ሽምግልና፡ ጥርዓን ግቡእ መስርሕ) ኣይጥቀምን ይኸውን።
- 3) ፍቓድኩም ምሃብ እንተኣበኹም፡ ውሉድኩም ንመጀመርታ ግዜ ፍሉይ ትምህርትን ምስኡ ዝተሓሳዝ ኣገልግሎትን ከወሃቦኩም ንዝቐርበሉ ሕቶ ምላሽ እንተዘይሂብኩም ወይ ጸኒሕኩም ነቲ ብጽሑፍ ዝሰፈረ ፍቓድኩም እንተሰሑብኩን እቲ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ንውሉድኩም ማለት ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ፍሉይ ትምህርትን ምስኡ ዝተሓሳዝ ኣገልግሎትን ካብ ምሃብ ከቋርጽ እዩ፡-
 - (a) ውሉድኩም ነቶም ኣገልግሎታት ንውላድኩም ከህቦ ስለዘይከኣለ፡ ነቲ **ነጻ ግቡእ መንግስታዊ ትምህርቲ (FAPE)** ንውላድኩም ከቐርብ ዝብል ረቂሒ ዝጥሕስ ኣይኮነን፤ **ከምኡውን**
 - (b) ንውላድካ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ንምውሳን ናይ **an individualized education program (ውልታዊ መደብ ትምህርቲ) (IEP)** ኣኼባ ምግባር ወይ IEP ምምዕባል ኣየድልን።

ውላድኩም መጀመርታ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ምስ ረኽበ ነቲ ናይ ጽሑፍ ፍቓድኩም እንተሰሪዝኩም፡ እቲ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ኣቐዲሙ ብጽሑፍ ምልክታ ከህበኩ ኣለዎ፡ ውላድኩም ከምቲ ኣብ ትሕቲ **ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ** ተገሊጹ ዘሎ ኣቐዲሙ ብጽሑፍ ምስተሓበረኩም ኣገልግሎታት ከቋርጽ ኣለዎ።

ስጋዊ ወይ መዕበዪ ወላዲ ቆልዓ እንተኾንኩም፡ ንውላድኩም ትምህርታዊ ውሳኔታት ክትወስዱ ሕጋዊ ስልጣን እንተዘይብልኩም፡ ከም ወላዲ ትቐጽሩ።

እቲ ቆልዓ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዋ እንተኾይኑ እቲ ግዝኣት ወላዲ ክኸውን ኣይክእልን እዩ።

ትርጉም እቲ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዋ ዘሎ ቆልዓ

34 CFR 300.45፤ ARSD 24:05:13:01

ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዋ ዘሎ ቆልዓ፡ ከምቲ ኣብ IDEA ዝተጠቐሰ፡ ቆልዓ ማለት፡-

1. ሓደ መዕበይቲ ቆልዓ፤
2. ብመሰረት ሕጊ ግዝኣት ከም ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዋ ዘሎ ቆልዓ ዝቐጽር፤ ወይ
3. ኣብ ትሕቲ ቁጽጽር መንግስታዊ ትካል ድሕነት ቆልዓ ከም ዘሎ ይቐጽር።

ብዘይካ፡- ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዋ ዘሎ ቆልዓ ነቲ ትርጉም ወላዲ ዘማልእ መዕበዪ ወላዲ ዘለዎ ቆልዓ ዘጠቓልል ኣይኮነን።

ትርጉም መተካኢታ ወላዲ

34 CFR 300.519፤ ARSD 24:05:30:15

ነፍሲ ወከፍ ናይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ከምቲ ኣብ § 24:05:13:04 ተገሊጹ ዘሎ፡ ወለዲ እንተ ዘይተፈሊጦም መሰላት ሓደ ቆልዓ ምእንቲ ኹሕሎ ነቲ ናይ መተካኢታ ወላዲ መዝነት ናይ ምሃብ መስርሕ የቐውም ከምኡውን እቲ ኣውራጃ፡ ድሕሪ ርትዓዊ ጸዕሪ፡ ነቲ ቆልዓ ወላዲ ከረኽቡ እንተዘይከኣሎም ወይ እቲ ኣብ ትሕቲ ግዝኣት ሓለዋ ዘሎ ቆልዓ እንተኾይኑ ወይ እቲ ቆልዓ ኣላዩ ዝዘይብሉ መንእሰይ እንተኾይኑ፡ ከምቲ ኣብ ክፋል 725(6) እቲ ብዛዕባ ጥሪ 2009 ዝተመሓየሸ McKinney-Vento Homeless Assistance Act(ድንጋጌ ሕጊ ሓገዝ ዝዘይብሎም ማክኪኒ-ቪንቶ) ተገሊጹ ኣሎ። ሓደ ኣውራጃ ሓደ ቆልዓ መተካኢታ ወላዲ የድልዮ ድዩ ኣየድልዮን ንምፍላጥ ዝጥቀሙሉ ኣገባብ ነዞም ዝሰዕሩ ከጠቓልል ኣለዎ፡-

- (1) ነቶም መተካኢታ ወላዲ ተመሃሮ ኸመልከቱ ሓላፍነት ዘለዎም ኣብ ደረጃ ኣውራጃ ወይ ዕቤት ዘለዉ ሰራሕተኛታት ምልላይ፤
- (2) ሓደ ቆልዓ መተካኢታ ወላዲ የድልዮ ድዩ ኣየድልዮን ንምፍላጥ ኣብዚ ክፍሊ ኣብ ዘለዉ መዕቀኒታት ኣብ ኣገልግሎት ስልጠና ምሃብ፤ ከምኡውን
- (3) ኣብ ውሽጢ እቲ ኣውራጃ መተካኢታ ወላዲ ንምሻም ስርዓት ሪፈራል ምቕም።

ዳግማዊ ገምጋም ንኸግበር ፍቅድ ምሃብ

34 CFR 300.300(c) ከምኡውን (d)፤ ARSD 24:05:25:06.01

ቅድሚያ እቲ ናይ ቤት ትምህርትኹም ኣውራጃ ንውላድኩም ዳግማዊ ምግምጋም ፍቅድኩም ክረከብ ኣለዎ፡ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ነዚ ከርኢ እንተዘይከኢሉ፡-

1. ንውላድኩም ዳግማዊ ገምጋም ንኸግበር ፍቅድኩም ንምርካብ ርትዓዊ ስጉምታት ወሲዱ፤ **ከምኡውን**
2. መልሲ ኣይሃብካን።

ከምቲ ኣብ መጀመርታ ገምጋማት ዝግበር፡ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም፡ ፍቅድ ምሃብ ኣብ ዝኣበኻሉ እዋን፡ ነቲ ዳግማዊ ገምጋም እንተዘይሰራሰሩ፡ ንውላድ ምርካቡን ካልእ ግዴታታቱን ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ኣይጥሕስን እዩ።

ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ኣብ ቅድሚያ ሕጂ ዝተገብረ ገምጋማት ፍቅድኩም ንምርካብ፡ ንመጀመርታ ግዜ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ንምሃብ፡ ዳግማዊ ንምግምጋምን ምስ ወለዲ ናይቶም ናይቲ ኣውራጃ መዕበይቲ ቆልዑ ኣብ ቅድሚያ ሕጂ ዝተገብረ ገምጋማት ንምርካብን ዝገበሮ ርትዓዊ ጸዕርታት መዛግብቲ ክሕዝ ኣለዎ። እቲ ሰነድ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብዞም ዝሰዕቡ መዳያት ዝገበሮ ጸዕርታት መዝገብ ከጠቓልል ኣለዎ፡-

1. ዝርዝር መዛግብቲ ናይ ዝተገብረ ወይ ዝተፈተነ ጸውዒታት ቴሌፎንን ውጽኢት ናይቶም ጸውዒታትን፤
2. ናባኹም ዝተላእከ ደብዳቤታትን ዝተቐበሉ መልስታትን ቅዳሓት፤ **ከምኡውን**
3. ዝርዝር መዛግብቲ ናይቲ ናብ ዝኹም ወይ ኣብ ስራሕ ቦታኹም ዝገበርኩዎ ምብጻሕን ውጽኢት ናይቲ ምብጻሕን።

ካልኣት ፍቅድ ምሃብ ዘድልዮም ነገራት

34 CFR 300.300(d)፤ ARSD 24:05:25:02.04

ሓደ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ቅድሚያ ምኽኣሉ ፍቅድኩም **ኣየድልዮን** እዩ፡-

1. ከም ኣካል ናይቲ ውላድኩም ዝገበሮ ገምጋም ወይ ዳግማዊ ገምጋም ዝጸንሐ ዳታ ምግምጋም፤ ወይ
2. ንውላድኩም ንኹሎም ቆልዑ ዝወሃብ ፈተና ወይ ካልእ ገምጋም ሃቦ፡ ወለዲ ኩሎም ቆልዑ ግን ቅድሚያ እዚ ፈተና ወይ ገምጋም ምሃብ ፍቅድ ክረኽቡ ኣለዎም።

እቲ ናይ ቤት ትምህርትኹም ኣውራጃ ብመሰረት IDEA ገምጋም ወይ ኣገልግሎት ምርካብ ምእባኹም ንዓኹም ወይ ንውላድኩም ካልእ ኣገልግሎት ንምኽልካል ከጥቀመሉ ኣይክእልን እዩ፡ እቲ ጥቕሚ ወይ ንጥፈት ከምቲ ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ዝድለ ትጽቢት ዝግበረሉ እንተዘይኮይኑ፡

ንውላድኩም ብናይ ዝሓር ርእሰኹም ወጻኢ ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ እንተ ተመዝጊብኩዎ ወይ ንውላድኩም ኣማራጺ ትምህርቲ እንተሂብኩም ከምኡውን ነቲ ውላድኩም ኣብ ፈለግዎ ዝገበሮ ገምጋም ወይ ዳግማዊ ገምጋም እንተ ዘይሂብኩዎ ወይ ፍቅድኩም ክትህብ ንዝሓተትኩዎ ሕቶ ምላሽ እንተ ዘይሂብኩዎ እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ናይ IDEA ምጉት መስርሕ (ንኣብነት ሽምግልና፡ ናይ ክሲ መስርሕ ምስግዕ) ተጠቒሙ ጉድለትኩም ኸወግድ ኣይክእልን እዩ። ኣብ ትሕቲ እዚ ኩነታት እዚ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንብቐዕነት ውላድኩም ንፍትሓዊ ኣገልግሎት ኣብ ግምት ከእቱ ኣይግደድን።

ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ

34 CFR 300.503፤ 34 CFR 300.505፤ 34 CFR 300.304፤ ARSD 24:05:30:04

ብውሒዱ ሓሙሽተ ናይ ካላንደር መዓልታት ቅድሚያ ንመለለዩ፡ ገምጋም፡ ትምህርታዊ ምምዳብ፡ ወይ ንውላድኩም FAPE ምሃብ ንምጅማር ወይ ንምቕያር ምምዕዳወ ወይ ምእባዩ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ **ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ** ክህበኩም ኣለዎ። እቲ ለውጢ ቅድሚያ እቲ ዝድለ ሓሙሽተ መዓልታት ኣብ ግብሪ ክውዕል እንተደሊኹም ነቲ ናይ 5 መዓልታት ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ ክትገድፉዎ ትኽእሉ ኢኹም።

እቲ ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ ከምዚ ዝስዕብ ክኸውን ኣለዎ፡-

1. ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም እንታይ ዓይነት ስጉምቲ ክወስድ ከም ዝሓሰበ ወይ ክወስድ ድሌት ከም ዘይበሉ ግለጽ፤
2. ንምንታይ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ስጉምቲ ክወስድ ከም ዝሓሰበ ወይ ከም ዝኣበየ ግለጽ፤
3. ነፍሲ ወከፍ ኣገባብ ገምጋም፡ ገምጋም፡ መዝገብ፡ ወይ ጸብጸብ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኹም ነቲ ስጉምቲ ንውጥን ወይ ምውሳድ ኣብያ ኣብ ምውሳን ዝተጠቐመሉ ግለጽ፤

4. ኣብ ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ብመሰረት ድንጋጌታት ኣገባባዊ ምክልኻል መከላኸሊታት ከምዘለኩም ዝገልጽ መግለጺ ኣካትቱ፤
5. እቲ ዝቐረበ ወይ ዝተኸልከለ ስጉምቲ ንክግምገም ናይ መጀመርታ ሪፈራል እንተዘይኮይኑ ብዛዕባ ኣገባባዊ መከላኸሊታት ዝያዳ ሓበሬታ ኣበይ ክትረክቡ ከም እትኽእሉ ይነግረኩም፤
6. ንክፋሊ ለ ናይቲ IDEA ንምርዳእ ዝሕግዙኻ ምንጭታት ንምርካብ ሓበሬታ ርክብ ኣካትቱ፤
7. ካልኣት ናይ ውላድኩም IEP ጉጅለ ኣብ ግምት ዘእተዎም ኣማራጺታትን እቶም ኣማራጺታት ስለምንታይ ከምዝተነጽጉን ግለጹ፤
8. እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ውጥን ንምቕባል ወይ ነቲ ስጉምቲ ንምንጻግ ኣብ ዝወሰደ ውሳኔ ዝተጠቐመሉ ካልኣት ምክንያታት መግለጺ ምሃብ ወይ ድማ ነቲ ተግባር ምእባዩ፤ **ከምኡውን**
9. ቤት ትምህርትኩም ኣውራጃ ገምጋም ከካይድ እንተሓሰቡ፡ ዝኾነ ይኹን ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ከካይዶ ዝሓሰበ ናይ ገምጋም ኣገባባት ግለጹ።

እቲ ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታ እዚ ዝስዕብ ክኸውን ኣለዎ፡-

1. ብቐሊሉ ንምርዳእ ብዝኽእል ቋንቋ ዝተጻሕፈ፤ **ከምኡውን**
2. ብቋንቋ መበቆልኩም ወይ ብኸልእ መተሓላለፊ መንገዲ ዝቐርብ፡ ክትገብር ዘይትኽእል እንተዘይኮይኑ።

ቋንቋ መበቆልኩም ወይ ካልእ መተሓላለፊ መራኽቢታት ቋንቋ ጽሑፍ እንተዘይኮይኑ፡ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ስጉምትታት ክወስድ ኣለዎ፡ እዚ ድማ፡-

1. እቲ ምልክታ ብኣፍ ወይ ብኸልእ መንገዲ ብቋንቋ ዓሌትኩም ወይ ብኸልእ ኣገባብ ርክብ ዝተተርጎመልኩም እዩ፤
2. ትሕዝቶ ናይቲ ምልክታ ተረዲእኩምዎ ኣለኹም፤ **ከምኡውን**
3. 1ን 2ን ከም ዝፍጸሙ ዝገልጽ ጽሑፋዊ ሰነድ ኣለዎ።

ቅድመ ጽሑፋዊ ምልክታት፡ ናይ ኣገባባዊ መከላኸሊ ምልክታታት፡ ከምኡውን ምስ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ዝተሓሳሰር ምልክታታት ብኤሌክትሮኒካዊ ፖስታ ርክብ (ኢመይል) ክትቐበልዎ ትኽእሉ ኢኹም፡ እንተሃልዩ። ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ብኤሌክትሮኒካዊ ፖስታ ምልክታታት ክትቐበልዎ ከም እትደልዩ ክረጋግጽ እዩ።

ዓርሱ ዝኽኣለ ትምህርታዊ ገምጋም

34 CFR 300.502፤ ARSD 24:05:30:03

ምስቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ገምጋም እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ናይ ውላድኩም IEE ብናይ ህዝቢ ወጻኢታት ክትረክቡዎ መሰል ኣለኩም።

IEE ማለት ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዘይተቐየረ ብቐዕ ፈታኒ ዝካየድ ገምጋም ማለት እዩ።

ህዝባዊ ወጻኢታት ማለት እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ምሉእ ወጻኢታት ናይቲ ገምጋም ይኸፍል ወይ ድማ እቲ ገምጋም ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይ IDEA ብዘይ ዝኾነ ወጻኢታት ይወሃበኩም ማለት እዩ።

IEE እንተሓትትኩም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንምንታይ ንገምጋም ናይ እቲ ቤት ትምህርቲ ትቃወምሉ ምክንያት ክሓተኩ ይኽእል። ንምንታይ ከም እትቃወሙ ክትገልጹ ኣየድልየኩን እዩ።

IEE ክትሓትት ከለኹም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እቲ IEE ኣበይ ክረኽቦ ከም ዝኽእል ሓበሬታ ክህበኩም እዩ፡ ከምኡውን ንIEEs ዝምልከት ተግባራዊ ዝኾነ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ረጅሒታት።

እቲ IEE ብናይ ህዝቢ ወጻኢታት እንተኾይኑ፡ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ገምጋም መዐቀኒታት፡ እንተላይ ናይቲ ገምጋም ቦታን ናይቲ ፈታኒ መዐቀኒታትን፡ ምስቲ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ገምጋም ክጅምር ከሎ ዝጥቀመሉ መዐቀኒታት ሓደ ክኸውን ኣለዎ። ብዘይካ እቶም ኣብ ላዕሊ ዝተገልጹ መዐቀኒታት፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ IEE ንምርካብ ተወሳኺ ቅድመ ኩነት ወይ ናይ ግዜ ገደብ ክገብር ኣይከእልን እዩ።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብናይ ህዝቢ ወጻኢታት IEE ክህብ ኣለዎ፡ ወይ ድማ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ገምጋም ግቡእ ምዃኑ ወይ እቲ ዝሓተትኩዎ ወይ ዝረኽብኩዎ IEE ናይቲ ቤት ትምህርቲ ደረጃታት ከምዘየማልእ ንምግላጽ ምስ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ክቐርብ ኣለዎ።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንክስማዕ ንክሓትት ናይ ፍትሒ መስርሕ ጥርዓን እንተ ኣቐረቡን እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ሓላፊ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ገምጋም ግቡእ እዩ ዝብል እንተኾይኑን፡ ገና IEE ክትረክቡ መሰል ኣለኩም፡ ግን ብህዝባዊ ወጻኢታት ኣይኮነን።

አብ ነፍሲ ወከፍ አውራጃ ቤት ትምህርቲ ንውላድካ አብ ዝግምግመሉ እዋን ካብ ውላድኩም ብናይ ህዝቢ ወጻኢታት ሓደ IEE ጥራይ ክትረከቡ መሰል አለኩም።

ብህዝባዊ ወጻኢታት IEE እንተረኺብኩም ወይ ብውልቁ ዝምወል ገምጋም ምስ አውራጃ ቤት ትምህርቲ እንተተኻፈልኩም፡ ጉጅለ IEP ዝኾነ ይኹን IEE ወይ ካልእ ትካፊል ገምጋማት ምስቲ ናይ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ንIEEs ዝምልከት መዐቀኒታት ዝሰማማዕ **አብ ግምት ከእቱ** አለዎ፡ ብዛዕባ FAPE ምድላዊት ዝኾነ ውሳኔታት አብ ምሃብ ውላድኩም።

ውጽኢት IEE ብዝኾነ ወገን አብ እዋን ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ንውላድካ ከም መርትዖ ክቐርብ ይኽእል።

ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ከም አካል ናይቲ አብ ናይ ክሲ ምስማዕ ዝቐርብ ጥርዓን ዝካየድ መስርሕ ፍርዲ IEE እንተሓቲቱ፡ ወጻኢታት ናይቲ ገምጋም ብወጻኢ ህዝባዊ ክኸውን አለዎ።

መዛግብቲ ትምህርቲ

ምስጢራዊነት ሓበሬታን ተበዓሕነት መዛግብቲ ትምህርትን

34 CFR 300.611-617፤ 34 CFR 300.622-625፤ 34 CFR 300.32፤ ARSD 24:05:29

እቲ Family Educational Rights and Privacy Act (ድንጋጌ ሕጊ ትምህርታዊ መሰላትን ብሕታዊነትን ስድራቤት (FERPA)) ነቶም ዕድሚኦም 18 ዓመትን ልዕሊኡን ዝኾኑ ("ብቐዓት ተማሃሮ") ንመዛግብቲ ተማሃሮ ብዝምልከት ዝተወሰኑ መሰላት ይህብ፡ እዚ ድማ መዝገብ ቃላት ምርካብ (ንምርመራን ምግምጋምን) ሓዊሱን **ምስጢራዊነት ናይ ከምዚኦም ዝእመስሉ መዛግብቲ ዝያዳ ይሕሉን። ብተወሳኺ ብዛዕባ ምብጻሕ መዛግብትን ምስጢራዊነትን ዝምልከት እዩ።**

ብዛዕባ ምስጢራዊ ሓበሬታን ምብጻሕን ንወላዲ ምልክታ

ብመሰረት FERPA፡ ሓንቲ ቤት ትምህርቲ ብመሰረት FERPA መሰላቶም ዝተጠቐሙ ተማሃሮ ዓመታዊ ንወላዲ ከተፍልጥ አለዋ። እቲ ዓመታዊ ምልክታ፡ ሓደ ወላዲ መዛግብቲ ትምህርቲ ናይ ሓደ ቆልዓ ናይ ምፍታሽን ምግምጋምን መሰል፡ አብ መዛግብቲ ከመሓየሽ ናይ ምሕታት መሰል፡ ካብቲ መዝገብ **ውልታዊ መለለዪ ሓበሬታ (PII)** ናይ ምግላጽ መሰል (ብዘይካ አብ ዝተወሰኑ ኩነታት)፡ ከምኡውን መሰል ናይ ምቕራብ ይገልጽ ናብ ቤት ጽሕፈት ምኽባር ፖሊሲ ስድራቤት አመሪካ ዝቐረበ ጥርዓን ዘጠቓልል እዩ። ሓደ ቤት ትምህርቲ ምስ FERPA ተሰማማዒ ይሰርሕ ድዩ ኣይሰርሕን ዝገልጽ ክፍሊ። እቲ ቤት ትምህርቲ ንወላዲ ብዛዕባ ትርጉም "ሓላፊ ቤት ትምህርቲ"ን "ሕጋዊ ትምህርታዊ ረብሓ"ን ክሕብር አለዎ።

FERPA ሓደ ቤት ትምህርቲ ንወላዲ ብውልቁ ብዛዕባ መሰላት ብመሰረት FERPA ከፍልጥ ኣይጠልብን እዩ። አብ ክንድኡስ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ንወላዲ መሰላቶም ዝሕብር ዓመታዊ ምልክታ ከውጽእ ይኽእል እዩ።

አብ ትሕቲ ክልቲኦም FERPAን IDEAን፡ እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ፡-

ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ምስ ውላድካ ዝተሓሳሰሩ ብናይ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ዝእከቡ፡ ዝዕቀቡ ወይ ዝዕቀቡ ትምህርታዊ መዛግብቲ ከምርምርን ከምርምሮን ክትፈቐድሉ አለካ።

1. መዛግብቲ ውላድካ ብዘይ ዘይግቡእ ምድንጓይን ቅድሚ ዝኾነ ናይ IEP አኼባ፡ ናይ ውሳኔ ክፍለ ግዜ፡ ወይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ (ብዛዕባ ምልላይ፡ ገምጋም፡ ትምህርታዊ ምምዳብ፡ ስነ-ስርዓት፡ ወይ ምቕራብ FAPE) መዛግብቲ ውላድካ ንምፍታሽን ንምግምጋምን ዝሓተትካዮ ሕቶ ምኽባር፤ **ከምኡውን**
2. እቲ ሕቶ ድሕሪ ምቕራቡ ንክኸበር ልዕሊ 45 መዓልታት ካላንደር ከወስድ ዮበሉን።

መዛግብቲ ትምህርቲ

34 CFR 300.611(ለ)፡ 34 CFR Part 99.፤ *በዓል ሰልጣን፡ 20 U.S.C. 1232g(a)(4)*

FERPA

እቲ Family Educational Rights and Privacy Act (ድንጋጌ ሕጊ ትምህርታዊ መሰላትን ብሕታዊነትን ስድራቤት (FERPA)) ወላዲ መዛግብቲ ትምህርቲ ደቆም ናይ ምርካብ መሰል፡ መዝገብ ቃላት ከመሓየሹ ናይ ምሕታት መሰል፡ ከምኡውን ካብቲ ትምህርታዊ መጠን ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ናይ ምቁጽጻር መሰል ዝህብ ፌደራላዊ ሕጊ እዩ። አብ ትሕቲ FERPA ዝርከቡ መሰላት ካብ ወላዲ ናብቲ ተማሃራይ ("ብቐዕ ተማሃራይ") ዝሰጋገሩ፡ እቲ ተማሃራይ 18 ዓመት ምስ መልእ ወይ አብ ዝኾነ ካልእ ዕድሙ ናብ ድሕሪ ካልኣይ ደረጃ ትካል ምስ ዝሓቱ።

(a) እቲ ቃል እቶም መዛግብቲ ማለት እዩ፡-

1. ምስቲ ተማሃራይ ብቐጥታ ዝተሓሳሰር፤ ከምኡውን
2. ብናይ ትምህርቲ ትካል ወይ ትካል ወይ አብ ውሽጢ እቲ ትካል ወይ ትካል ዝንቀሳቐስ ወገን ዝሕዘ።

(b) እቲ ቃል እዚ ዘጠቓልል ኣይኮነን፡-

1. መዛግብቲ፡ ክትትል፡ ከምኡውን ምምሕዳራዊ ስራሕተኛታትን ስራሕተኛታት ትምህርትን ብዘይካ ግዝያዊ መተካእታ ናይቶም አብ ትሕቲ ዋንነት ሓላዊ መዝገብ ዝተቐመጡን ንኻልእ ሰብ ዘይርከቡን ዘይግለፁን።
2. መዛግብቲ ናይ ሓደ ኣኸበርቲ ሕጊ ኣሃዱ ናይ ሓደ ትካል ትምህርቲ ወይ ትካል፡ ብመሰረት ድንጋጋታት § 99.8።
3. አብ ሓደ ናይ ትምህርቲ ትካል ወይ ትካል ዝተቐፀረ ውልቀ ሰብ ዝተሓሳሰሩ መዛግብቲ፡-
 - (a) አብ ንቡር መስርሕ ንግዲ ዝስራሕን ዝሕሎን፤
 - (b) ምስቲ ውልቀሰብ ብዓቕሚ እቲ ውልቀሰብ ከም ስራሕተኛ ጥራይ ዝተሓሳሰር፤

ናይ ትምህርቲ መዛግብቲ ናይ ምምርማርን ናይ ምምርማርን መሰልካ ነዚ ዝስዕብ የጠቓልል፡-

1. እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንመብርሂን ትርጉምን ውዕላቱ ንዝቐርብ ምኽንያታዊ ሕቶታት መልሲ ናይ ምሃብ መሰል።
2. ከምዚ ዓይነት ቅዳሓት ዘይምሃብካ ነቲ መዛግብቲ ናይ ምፍታሽን ምግምጋምን መሰልካ ንኺይትጥቀመሉ ዝዓግተካ እንተኾይኑ፡ እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ቅዳሓት ናይቲ ሓበሬታ ዝሓዘ መዛግብቲ ክህብ ናይ ምሕታት መሰል፤ **ከምኡውን**
3. ወኪልካ ነቲ መዛግብቲ ክምርምር ናይ ምግባር መሰል።

እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንስኻ ስልጣን ከምዘይብልካ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እንተተዘይተሓበሩካ ምስ ውላድካ ዝተሓሳስሩ መዛግብቲ ናይ ምግምጋም ስልጣን ከምዘለካ ክግምት ይኽእል።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብIDEA ክፍሊ ለ (ብዘይካ ብኣኻ ወይ ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ፍቓድ ዝተዋህበ ሰራሕተኛታት) ዝተኣከበ፡ ዝተዓቀበ ወይ ዝተጠቐመሉ መዛግብቲ ትምህርቲ ዝረኽብዎ ወገናት መዝገብ ክሕዝ ኣለዎ፡ ስም ናይቲ ወገን፡ ዕለት ምእታውን ዕላማን ሓዊሱ ንዕኡ ድማ እቲ ወገን ነቲ መዝገብ ቃላት ክጥቀሙሉ ስልጣን ኣለዎ። ንስኻ ወይ ብቐዕ ተማሃራይካ ነቲ ናይ ምቐሳል መዝገብ ክትምርምር ክትሓትት ትኽእል ኢኻ።

ዝኾነ መዛግብቲ ትምህርቲ ካብ ሓደ ንላዕሊ ቆልዓ ዝምልከት ሓበሬታ ዘጠቓልል እንተኾይኑ፡ ነፍሲ ወከፍ ወላዲ ነቲ ቆልዓ ዝምልከት ሓበሬታ ጥራይ ክምርምርን ክምርምርን ወይ ድማ ነቲ ቆልዓ ዝምልከት ሓበሬታ ናይ ምርካብ መሰል ኣለዎ።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝርዝር ናይ ዓይነታት መዛግብቲ ትምህርቲን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ እዋን ሕቶኻ ዝእከበ፡ ዝሕልዎ ወይ ዝጥቀሙሉ መዛግብትን ክህበካ ኣለዎ።

እቲ ክፍሊት ነቶም መዛግብቲ ካብ ምግምጋም እንተተዘይዓገቱካ፡ እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብመሰረት ክፍሊ ለ IDEA ንዝተገብረልካ ቅዳሓት መዛግብቲ ክፍሊት ክሓትት ይኽእል። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብመሰረት ክፍሊ IDEA ሓበሬታ ንምድላይ ወይ ንምውሳድ ክፍሊት ክሓትት ኣይከእልን እዩ።

ቅድሚ ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ምስ ካልኣት ምክፋሉ ፍቓድካ ክትረክብ ኣለካ፡ ብFERPA ወይ IDEA ካልእ ፍቓድ እንተተዘይተዋሂብካ።

ብመሰረት IDEA፡ ብዘይካ እዚ፡ ንሓለፍቲ ናይተን ኣብ ትሕቲ ክፍሊ ለ IDEA ዘሎ ሓበሬታ ዝእከባ ወይ ዝጥቀማ ተሳተፍቲ ትካላት ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ቅድሚ ምፍናው ፍቓድካ ኣየድልን።

1. ፍቓድኩም፡ ወይ ፍቓድ ናይቲ ብቐዕ ተማሃራይኩም፡ ቅድሚ ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ናብ ሓለፍቲ ናይተን **ንኣገልግሎታት ዝውድር** ዝህባ ወይ ዝኸፍላ ተሳተፍቲ ትካላት ምዝርጋሕ ክረክብ ኣለዎ፤ ከምኡውን
2. ውላድኩም ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ እንተተማሂሩ፡ ወይ ክመሃር እንተኾይኑ፡ ቅድሚ ብዛዕባ ውላድኩም ዝኾነ ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ምፍናው፡ ፍቓድኩም ኣብ መንጎ እቲ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ዝርከበሉ ናይ ውላድካ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝርከቡ ሓለፍትን ኣብቲ ውላድኩም ዝመደበሩ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝርከቡ ሓለፍቲን ክረክብ ኣለዎ።

ብመሰረት FERPA፡ ቅድሚ ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ምዝርጋሕ ፍቓድኩም ኣየድልን እዩ፡-

1. ንኻልኣት ኣብ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም ዝርከቡ ሓለፍቲ ቤት ትምህርቲ፡ እንተላይ መምህራን፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ሕጋዊ ትምህርታዊ ድሌታት ከም ዘለዎም ወሲኑ ኣሎ። እዚ ድማ እቲ ቤት ትምህርቲ ንትካላዊ ኣገልግሎት ወይ ንጥፈታት ዝልእኹም ኮንትራክተራት፡ ኣማኸርቲ፡ ወለንተኛታት ወይ ካልኣት ወገናት ዘጠቓልል ኮይኑ፡ ዝምልከቶም ረፈሒታት እንተተማሊኡም እዩ።

(c) ንኻልኣ ዕላማ ንምጥቃም ኣይርከቡን እዮም። ኣብዚ ንኡስ ዓንቀጽ ብኻልኣ መንገዱ ዝተቐመጠ እንተተዘይኮይኑ፡ እቲ ውልቀብ ተማሃራይ ስለዝኾነ ምስቲ ዝቐጽር ዘሎ ውልቀብ ብዝተሓሳበር እቲ ትካል ወይ ትካል ዝረኽቦ ውልቀብባት ዝተሓሳሱ ፀብባባት፤

4. ኣብ ሓደ ዕድሚኡ 18 ዓመትን ልዕሊኡን ዝኾነ ወይ ኣብ ድሕሪ ካልኣይ ደረጃ ትካል ዝመሃር ተማሃራይ ዝምልከት መዛግብቲ፡ ንኡብነት፡-
 - a) በዓል ሞያ ሕክምና፡ ሓኪም ስነ-ኣእምሮ፡ ክእለ ስነ-ኣእምሮ፡ ወይ ካልእ ፍቓድ ዘለዎ ሞያዊ ወይ ንኡስ ሞያዊ ብምያዊ ዓቕሚ ዝሰርሕ ወይ ብምያዊ ዓቕሚ ዝሕግዝ፤
 - b) ምስ ኣተሓሕዝ ናይቲ ተምሃራይ ተተሓሕዱ ጥራሕ ዝሰቀብ፤ ዝጥቀሙሉ ወይ ዝተሰርሐ፤ ከምኡውን
 - c) ነቶም ሕክምና ዝህቡ ውልቀብባት ጥራይ እዩ ዝግለጽ። ንዕላማታት እዚ ትርጉም፡ "ሕክምና" ኣብቲ ትካል ወይ ትካል ኣካል ናይ ሓደ መደብ ትምህርቲ ዝኾነ ናይ ምኡራም ትምህርታዊ ንጥፈታት ወይ ንጥፈታት ዘጠቓልል ኣይኮነን፡ ከምኡውን
5. ሓደ ውልቀ ሰብ ድሕሪ ደጊም ተምሃራይ ምስ ዘይከውን ብናይ ትምህርቲ ትካል ወይ ትካል ዝፍጠር ወይ ዝተቐበሎን ምስቲ ውልቀብ ብከም ተምሃራይ ምክፋሉ ብቐጥታ ዘይተሓሳበርን መዛግብቲ፤ ከምኡውን
6. ቅድሚ ብመምህር ኣብ ተመጣጣኒ ነጥቢ ዘለዎም ወረቓቕቲ ምልክት ምግባርም።
7. ሓደ ውልቀ ሰብ ድሕሪ ደጊም ተምሃራይ ምስ ዘይከውን ብናይ ትምህርቲ ትካል ወይ ትካል ዝፍጠር ወይ ዝተቐበሎን ምስቲ ውልቀብ ብከም ተምሃራይ ምክፋሉ ብቐጥታ ዘይተሓሳበርን መዛግብቲ፤ ከምኡውን
8. ቅድሚ ብመምህር ኣብ ተመጣጣኒ ነጥቢ ዘለዎም ወረቓቕቲ ምልክት ምግባርም።

2. ናብ ካልእ ውላድኩም ዘመልከተሉ ወይ ከምዝገብ ዝሓሰበሉ ቤት ትምህርቲ፡ ስርዓተ ቤት ትምህርቲ ወይ ትካል፡ ወይ ድማ ንሓለፍቲ ናይቲ ውላድኩም ድሮ ተመዝጊቡሉ ዘሎ ድሕሪ ካልኣይ ደረጃ ትካል፡ ወይ ምስ ምዝገባ ወይ ምስግጋር ውላድኩም ዝተሓሳሰር ሓበሬታ፡ ተግባራዊ ዝኾኑ ረጅሒታት እንተተማሊአም (ብፍላይ፡ እቲ ዓመታዊ ምልክታ ንወለዲ እቲ ቤት ትምህርቲ ብመሰረት እዚ ፍሉይነት መዛግብቲ ከም ዝዘርግሑ እንተሓበሩ፡ ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ንዓኹም ወይ ነቲ ብቑዕ ተማሃራይኩም ኣብቲ ናይ መወዳእታ ዝፍለጥ ኣድራሻኹም ከፍልጥ ርትዓዊ ፈተነ እንተገይሩ፡ ወይ እቲ ምግላጽ እንተኾይኑ ብኣኹም ወይ ብቑዕ ተማሃራይኩም ዝተበገሰ)።
3. ንፍቓድ ዘለዎም ወኪልቲ ኣመሪካ፡ ዋና ተቐጻጻሪ፡ ኣመሪካ፡ ዋና ዓቓቢ ሕገ፡ ኣመሪካ፡ ጸሓፊ ትምህርቲ፡ ወይ ሓለፍቲ ትምህርቲ ግዝኣትን ከባብን፡ ከም ክፍሊ ትምህርቲ ሳውዝ ዳኮታ፡ ብመሰረት እዚ ድንጋገ እዚ ብመሰረት ተግባራዊ ረጅሒታት ንኡዲት ወይ ገምጋም ብፌደራል ወይ ብግዝኣት ዝድገፉ መደባት ትምህርቲ፡ ወይ ንዕላማ ምትግባር፡ ወይ ንምክባር፡ ምስ ከምዚአም ዝበሉ መደባት ዝተሓሳሰሩ ናይ ፌደራል ሕጋዊ ጠለባት ክግበር ይከኣል። ተግባራዊ ዝኾኑ ረጅሒታት እንተተማሊአም፡ እዞም ኣካላት እዚአም ንዝኾነ ናይ ኡዲት፡ ምግምጋም ወይ ናይ ምትግባር ወይ ምክባር ንጥፈታት ንምክያድ ከም ፍቓድ ዘለዎም ወኪሎም ንዝተመደቡ ሳልሳይ ወገን እውን ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ክገልጹ ይኽእሉ እዮም።
4. እቲ ሓበሬታ ብዛዕባ እቲ ውላድካ ዝሓተቶ ወይ ዝረኽብ ገንዘባዊ ሓገዝ ኣድላዪ ኮይኑ እንተተረኺቡ፡ መጠን ናይቲ ሓገዝ ምውሳኔ፡ ንሓገዝ ብቑዕ ምዃኑ ምውሳኔ፡ ኩነታት ናይቲ ሓገዝ ምውሳኔ፡ ወይ ድማ ነቲ መመልከቲን ምምርሕታትን ናይቲ ሓገዝ ምትግባር።
5. ብፍሉይ ሓበሬታ ንምግላጽ ስልጣን ዘለዎም ናይ ግዝኣትን ከባብያዊ ምምሕዳራት ወይ ሰበሰልጣን፡ መዝገቡ ዝተዘርግሐ ተማሃራይ ብመሰረት ሕገ እታ ግዝኣት ተግባራዊ ዝኾኑ ረጅሒታትን ቅድሚ ፍርዲ ንስርዓት ፍትሒ ትሕቲ ዕድመ ብዝምልከት ብቑዓቱ ናይቲ ስርዓትን ይግዛእ እዩ።
6. ንቤት ትምህርቲ፡ ወይ ንቤት ትምህርቲ ወኪሎም መጽናዕቲ ዘካይዱ ትካላት፡ (ሀ) ትንቢያዊ ፈተናታት ንምምዕባል፡ ንምርግጋጽ ወይ ንምምሕዳር፤ (ለ) መደባት ሓገዝ ተመሃሮ የመሓድር፤ ወይ (ሐ) ተግባራዊ ዝኾኑ ረጅሒታት እንተተማሊአም ንኡዲ ፖሊሲ ምቕያር።
7. ውድባት ነቲ ዝእመኑሉ ዕዮታት ንክፍጽማ ኹብሪ ምሃብ።
8. ንዓኻ ውላድካ ብቑዕ ተማሃራይ እንተኾይኑ፡ ብቑዕ ተማሃራይካ ንዕላማታት ግብሪ IRS ጽግዕተኛ ክሳብ ዝኾነ።
9. ፍርዳዊ ትእዛዝ ወይ ጸውዒት ብሕጋዊ መንገዲ ዝወጸ እማመ ኣብ ዝፍጸመሉ እዋን፡ ዝምልከቶም ረጅሒታት እንተተማሊአም።
10. ምስ ህጹጽ ኩነታት ጥዕና ወይ ድሕነት ብዝተሓሳሰር ንዝምልከቶም ኣካላት ግብእ መምርሒ ምሃብ።
11. እዚ "ሓበሬታ ማህደር" ተባሂሉ ይምደብ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ተግባራዊ ዝኾኑ ረጅሒታት ክሳብ ዘማልእ።
12. ናይ ሓደ ተማሃራይ ውጥን ጉዳይ ንምግምጋም ስልጣን ዘለዎ ናይ ትካል ሰራሕተኛ ወይ ወኪል ናይ ሓደ ናይ ግዝኣት ወይ ከባብያዊ ናይ ድሕነት ህጻናት ትካል ወይ ናይ ቀቢላ ትካል፡ ብመሰረት ሕገ ግዝኣት ወይ ቀቢላ፡ ኣብ ምምዳብ መዕበዪ ህጻናት ንዝግበር ክንክንን ምክልኻልን ናይቲ ተማሃራይ ብሕጋዊ መንገዲ ሓላፍነት ኣለዎ።
13. ብመሰረት ሕገ ሃገራዊ ምሳሕ ቤት ትምህርቲ ሪቻርድ ቢ ራስል ወይ ሕገ ኣመጋግባ ህጻናት 1966፤ ምክትታል ፕሮግራም፡ ምግምጋምን ምዕቃን ኣፈፃፀማን ንሚኒስትሪ ሕርሻ ወይ ፍቓድ ዘለዎም ወኪልቲ ኣገልግሎት መግብን ኣመጋግባን፡ ኣብ ትሕቲ ዝተወሰኑ ኩነታት ፍቓድ ዘለዎም መደባት።

ካብ ካልእ ትካል ትምህርቲ ወይ ትካል ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ ዝቐበል ትካል ትምህርቲ ብዘይ ናይ ወላዲ ፍቓድ ንምግላጽ ዘድሊ ኩነታት IDEA ወይ FERPA እንተ ተፈጻሙ ከምኡውን እቲ ትካል ትምህርቲ ነቲ በዚ ብቑዓታት እዚ እተገልጸ ወገን እንተ ኣፍሊጥዎ ብዘይ ብጽሑፍ ፍቓድ ካብኹም ወይ ብቑዕ ተመሃራይኹም ነቲ ሓበሬታ ኣብ ክንዲ እቲ ትምህርታዊ ትካል ተወሳኺ ሓበሬታ ኸህበኩም ይኽእል እዩ።

ውልቃዊ መለለዩ ሓበሬታ (PII)

እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ብደረጃታት ምእካብ፡ ምኽዛን፡ ምግላጽን ምጥፋኡን ምስጢራዊነት **PII** ከሕሉ አለዎ።

1. አብ ውሽጢ እቲ ቤት ትምህርቲ ዝርከብ በዓል ስልጣን ዝኾነ ውልቃዊ መለለዩ ሓበሬታ ምስጢራዊ ምዃኑ ናይ ምርግጋጽ ሓላፍነት አለዎ።
2. ኩሎም ውልቃዊ መለለዩ ሓበሬታ ዝእክቡ ወይ ዝጥቀሙ ሰባት ብመሰረት ክፍሊ ለ IDEAን FERPAን ብዛዕባ ምስጢራዊነት ውልቃዊ መለለዩ ሓበሬታ ዝምልከት ፖሊሲታትን አገባባትን ናይቲ ግዝአት ስልጠና ወይ መምርሒ ክረኽቡ አለዎም።
3. እቲ አውራጃ ንህዝባዊ መርመራ፡ እዋናዊ ዝርዝር አስማትን ስራሕን ናይቶም አብ ውሽጢ እቲ አውራጃ ዝርከቡ ሰራሕተኛታት ውልቃዊ መለለዩ ሓበሬታ ክረኽቡ ዝኽእሉ ክሕሉ አለዎ።
4. ውልቃዊ መለለዩ ሓበሬታ ክእከብ፡ ክኸዘን፡ ወይ ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ አገልግሎታትን ንውላድካ ትምህርታዊ አገልግሎት ንምሃብ ድሕሪ ደጊም ዘየድልዩ ክውዕል ከሎ፡ እቲ አውራጃ ክሕበር አለዎ።
5. ድሕሪ ሕጂ ዘየድሊ ሓበሬታ ብሕቶኹም ክድምሰስ አለዎ፤ ይኹን እምበር፡ ቀዋሚ መዝገብ ስም ውላድካ፡ ኣድራሻ፡ ቁጽሪ ተሌፎን፡ ነጥብታት፡ መዝገብ ምምጻእ፡ ደረጃ ክፍልን ንዘይተወሰነ እዋን ክዕቀብ ይኽእል።

ብመሰረት ድንጋጌ ሕጊ መሰላት ትምህርቲ ስድራቤትን ብሕታዊነትን 1974 (34 CFR 99.5(u))፡ መዛግብቲ ትምህርቲ ብዝምልከት መሰላትኩም አብ 18 ዓመት ዕድሜኡ ናብቲ ተማሃራይ ይሰጋገር። ዕድሜኡ 18 ዓመትን ልዕሊኡን ዝኾነ ተማሃራይ ብመሰረት FERPA "ብቑዕ ተማሃራይ" ይበሃል።

ዕድመ ዝበዝሐ (ተማሃራይ ዕድሜኡ 18 ዓመት ዝመልእ)

ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ዘለኩም መሰላት ናብቲ ትሕቲ ዕድመ ተማሃራይ ምስ ዝሰጋገር፡ ንመዛግብቲ ትምህርቲ ዝምልከት መሰላት እውን ናብቲ ተማሃራይ ክሰጋገር አለዎ። ይኹን እምበር፡ እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ንዓኹን ነቲ ተማሃራይን ብመሰረት ክፍሊ ለ IDEA ዝድለ ዝኾነ ይኹን ምልክታ ክህበኩም አለዎ። (ተወሳኺ ሓበሬታ አብ ገጽ 29 አብ ትሕቲ "ምስግጋር መሰላት ወለዲ አብ ዕድመ ንእስነት" ዝብል አርእስቲ ርእ)።

ብሕቶ ወላዲ መዛግብቲ ምምሕያሽ

34 CFR 300.618-621፤ ARSD 24:05:29:04

ብዛዕባ ውላድኩም አብ መዛግብቲ ቤት ትምህርቲ ዘሎ ሓበሬታ ቅኑዕ ኣይኮነን፡ መደናገሪ፡ ወይ ንብሕትውና ወይ ካልእ መሰላት ውላድኩም ዝጥሕስ እዩ ኢልኹም እንተአሚንኹም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ነቲ ሓበሬታ ከዐሪ ወይ ከውጽኦ (ማለት ነቲ መዝገብ ከዐርዮ) ክትሓትቱ ትኽእሉ ኢኹም።

እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ድሕሪ ሕቶኹም አብ ውሽጢ ርትዓዊ ግዜ ነቲ ሓበሬታ ክእርም ወይ ከውጽኦ ከውሰን አለዎ። እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ነቲ ሓበሬታ ምእራም ወይ ምእላይ እንተአቢዩ፡ ብዛዕባ ምእባዩ ክፍልጠኩም አለዎ፡ ከምኡውን ብዛዕባ መሰልኩም ናይ ስድራቤታዊ ትምህርታዊ መሰላትን ብሕታዊነትን ሕጊ ድንጋጌ (**FERPA**) ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ክመኽረኩም አለዎ።

እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ነቲ ቅኑዕ ኣይኮነን፡ መደናገሪ ወይ ብኻልእ መንገዲ ንብሕታዊነት ውላድኩም ወይ ካልእ መሰላት ዝጥሕስ እዩ ኢልካ እትአምነሉ መዛግብቲ ትምህርቲ ውላድካ ንምቅዋም ናይ FERPA ክሲ ምስማዕ ክህበኩም አለዎ።

አብ መዛግብቲ ትምህርቲ ንዘሎ ሓበሬታ ንምፍታሕ ክሲ ምስማዕ ብመሰረት እቲ አብ ትሕቲ FERPA ንኸምዚአም ዝአመሰሉ ስክሲታት ምስማዕ ዝምልከት አገባባት ክካየድ አለዎ።

ድንጋጌ ሕጊ ትምህርታዊ መሰላትን ብሕታዊነትን ስድራቤት (FERPA)

አብ መዛግብቲ ትምህርቲ ንዘሎ ሓበሬታ ንምፍታሕ ሓደ ምስማዕ ብመሰረት እቲ አብ ትሕቲ FERPA ንኸምዚአም ዝአመሰሉ ስክሲታት ምስ ማድ ዝምልከት አገባባት ክካየድ አለዎ።

1. እቲ ናይ ክሲ ምስማዕ መስርሕ ፍርዲ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንሕቶኹም ናይ ክሲ ምስማዕ ምስ ተቐበለ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት ክካየድ ኣለዎ፤ ንስኻ ወይ ብቑዕ ተማሃራይካ ድማ ቅድሚ ሓሙሽተ መዓልቲ ናይቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ዕለት፡ ቦታን ሰዓትን ምልክታ ክወሃበኩም ኣለዎ፤
2. እቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ብዝኾነ ውልቀሰብ ክካየድ ይኽእል እዩ፤ እንተላይ ሓደ በዓል ስልጣን ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ፡ ኣብ ውጽኢት ናይቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ቀጥታዊ ተገዳስነት ዘይብሉ፤
3. ንስኻትኩም ወይ ብቑዕ ተማሃራይኩም ምስቶም ዝለዓሉ ሕቶታት ዝዛመድ መርትዖታት ንምቕራብ ምለእን ፍትሓውን ዕድል ክወሃበካን ብናይ ዝሓለፈ ርእሰኻ ወጻኢታት ብናይ ባዕልኹም ወጻኢታት ብናይ ጠበቓ ሓዊስኩም ብዝመረጽኩም ሰባት ክትሕገዙ ወይ ክትውከሉ ትኽእሉ ኢኹም፤
4. እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ውሳኔቡ ብጽሑፍ ድሕሪ ምዝዛም ናይ ክሲ ምስማዕ ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት ክወስድ ኣለዎ፤ **ከምኡውን**
5. ውሳኔ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብቲ ኣብ ክሲ ምስማዕ ዝቐረበ መርትዖ ጥራይ ዝተመርኮሰ ክኸውን ኣለዎን ጽማቕ ናይቲ መርትዖን ምኽንያታት ውሳኔን ከጠቓልል ኣለዎ።

ከም ውጽኢት ናይቲ ክሲ ምስማዕ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እቲ ሓበሬታ ቅኑዕ ምዃኑን ንብሕትውና ውላድኩም ዘይጥሕስን ምዃኑን እንተ ወሲኑ፡ ንሳትኹም ግን እንተዘይተሰማሚዕሉም፡ ኣብቲ መዝገብ መግለጺ ክትህቡ መሰል ኣለኹም። እንተኾነ ግን፡ ከም ውጽኢት ናይቲ ክሲ ምስማዕ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ፋይል ውላድኩም ዘሎ ሓበሬታ ቅኑዕ ከምዘይኮነ እንተ ወሲኑ፡ ነቲ ሓበሬታ ከውጽእን ብጽሑፍ ክፍልጠኩን ኣለዎ።

ዝኾነ ኣብ መዝገብ ውላድኩም ዝግበር ውሳኔታት ከም ኣካል መዝገብ ተማሃራይኩም ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ክዕቀብ ኣለዎ። ናይ ውላድኩም ዘካትዕ መዛግብቲ ብዝኾነ ወገን ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እንተተገለጹ፡ እቲ ውሳኔ ነቲ ወገን እውን ክግለጽ ኣለዎ።

ናብ ኣኸበርቲ ሕግን ፍርዳዊ ኣካላትን ምውካስን ስጉምትን ከምኡውን ምትሕልላፍ መዛግብቲ

34 CFR 300.535(a) & (b)፤ ARSD 24:05:26:15

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ዝፈጸመ ገበን ንዝምልከቶም ኣካላት ክሕብር ይኽእል። ኣብ IDEA ንኣኸበርቲ ሕግን ፍርዳዊ ኣካላትን ክፍሉ ግዝኢታት ኣንጻር ብስንኩላን ቆልዓት ዝፍጽሙ ገበናት ሕግታት ፌደራልን ክልላትን ኣብ ምትግባር ሓላፍነቶም ንኺይፍጽሙ ዝኽእል ነገር የለን።

ብስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ዝተፈጸመ ገበን ዝሕብር ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ቅዳሓት ናይቲ ቆልዓ ፍሉይ ትምህርትን መዛግብቲ ዲሲፕሊንን ነቶም ነቲ ገበን ዝገለጹ ዝምልከቶም ኣካላት ከቕርብ ኣለዎ፡ ግን ከኣ ብFERPA ብዝፈቐዶ ደረጃ ጥራይ።

ምቕማጥ ቆልዑ ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ብወለዶም

FAPE ስክፍታ እንተዘይኮይኑ ብወለዶም ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ዝተመዝገቡ ቆልዑ

34 CFR 300.504(a) & (b)፤ ARSD 24:05:31.01

ውላድኩም ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ወይ ትካል እንተ ኣቐሚጥካዮን ብዛዕባ ኣወሃህባ FAPE ዝኾነ ክርክር እንተዘይሃልዩን፡ ውሳኔ ምምዳብካ ብወለንታኹም እዩ። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ውሽጢ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውላድካ FAPE እንተሂበኑ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውላድካ ፍሉይ ትምህርቲ ወይ ናይ ብሕቲ ትምህርቲ ክኸፍል ኣየድልዮን እዩ። ይኹን እምበር፡ መንግስታዊ ኣብያተ ትምህርቲ ኣብ ውሽጢ ጂኦግራፊያዊ ከባቢኣን ኣብ ዝርከባ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ስንኩላን ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ቆልዑ ብወለንታ ንምእታው ዝተወሰነ ሓላፍነት ኣለዎን።

ናይ ውላድኩም ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ IDEAን ናይቲ ግዝኢት ትርጉም ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲን ዘማልእ እንተኾይኑ፡ እቲ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ዝርከበሉ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ፤

1. ውላድካ ኣብ ብወለዲ ዝመሓደር ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ቆልዑ ከም ዘሎ ጌርካ ርኣዮ።

2. ብፍቻድኩም፡ ከምቲ IDEA ዝጠልቦ፡ በብእዋኑ ንውላድኩም ገምጋማት ኣካይዱ።
3. ርትዓዊ ብጽሒት ናይ IDEA ክፍሊ B ገንዘብ ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ንወለዲ ዝተመደቡ ህጻናት ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ቆልዑ፡ እንተላይ ንውላድኩም ብኸመይ ብፍትሓዊ መንገዲ ክውዕል ከም ዝኽእል ዝምልከት ለበዋታት ንምርካብ ምሳኻን ምስ ናይ ውላድኩም ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ተወከስ።
4. ምስ ሓለፍቲ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርትን ወከልቲ ወለዲ ዝተቐመጡ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ቆልዑን ድሕሪ ምምኽኻር፡ ንብቐዓት ወለዲ ዝተመደበ ስንኩላን ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ቆልዑ ዝወሃብ ኣገልግሎት ብዝምልከት ናይ መወዳእታ ውሳኔታት ውሰድ።

ስንኩላን ቆልዑ ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ብወለዶም ኣየናይ ኣገልግሎትን ብዝሒ ኣገልግሎትን ይምዝገቡ ብመስርሕ ምምኽኻርን ኣብ ድሌት ናይቶም ኣገልግሎት ክረኽቡ ዝተመርጹ ቆልዑን ዝወሰን እዩ። ብወለዶም ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ዝተቐመጡ ቆልዑ፡ ኣብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ እንተዝምዝገቡ ዝረኽቡዎ ዝነበሩ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ገለ ወይ ኩሉ ናይ ምርካብ ውልቃዊ መሰል የብሎምን።

FAPE ስክፍታ እንተኾይኑ ብወለዶም ኣብ ናይ ብሕቲ ኣብያተ ትምህርቲ ዝቐመጡ ቆልዑ

34 CFR 300.148፤ ARSD 24:05:31:05

ኣብ መንግስትን ኣብ መንጎ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ብዛዕባ ምህላው ንውላድካ ዝምጥን መደብን ሕቶ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ምምዳብ ክፍሊትን ዝምልከት ክርክር ብክሲ ምስማዕ ክፍታሕ ይኽእል። ሓደ ናይ ክሲ ምስማዕ ሓላፊ ወይ ቤት ፍርዲ ነቲ ናይ ውላድኩም ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ (ኣብ እትነበረሉ) ወጻኢታት ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ክኸፍል ክሓቶ ይኽእል እዩ። እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ወይ ቤት ፍርዲ FAPE ንውላድኩም ክቐርብ እንተዘይገይሩን ናይ ብሕቲ ምምዳብ ግቡእ ኮይኑ እንተረኺቡን። ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ወይ ቤት ፍርዲ ምምዳብካ ግቡእ ኮይኑ ክረኽቦ ይኽእል እዩ። ዋላ እቲ ምምዳብ ንናይ ግዝኣት ደረጃታት ናይ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ዘየማልእ እንተኾነ።

ናይ ምምላስ መጠን ገንዘብ ብናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ወይ ቤት ፍርዲ ክቐንስ ወይ ክኸልከል ዝኽእል እንተኾይኑ፤

1. እንተዘይገይርካዮ፡ ኣብቲ ቅድሚኛ ንውላድካ ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ምምዝጋብካ ዝተሳተፍካዮ ናይ ቀረባ እዋን ናይ IEP ጉጅለ ኣኼባ፡ ምስቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ዲስትሪክት ንውላድካ FAPE ምምዳብ ከም ዘይትሰማማዕ ግለጽ፡ እዚ ድማ ስክፍታታትካን ንውላድካ ንምምዝጋብ ድሌትካን ምግላጽ ሓዊስካ ብናይ ህዝቢ ወፃኢ፤ **ወይ** ድማ፡ ብኣማራጺ፡ ከምኡ እንተዘይገይርኩም፡ ቅድሚኛ ንውላድኩም ካብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ምውጻእኩም፡ እንተወሓደ ዓሰርተ (10) ናይ ሰራሕ መዓልታት (ንህዝባዊ በዓላት ሓዊስካ)፡ ምስቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ዲስትሪክት ዝሓሰበ ምምዳብ ዘይምስምማዕኩም ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ብጽሑፍ ምልክታ ሃቡ፡ ስክፍታታትኩም ኣስፍሩ፡ ንውላድኩም ድማ ብናይ መንግስቲ ወጻኢታት ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ኣቐምጥዎ ንምምዝጋብ ምሕሳብ ሓዊሱ፤ **ወይ**
2. ውላድኩም ኣብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ምምሃር ቅድሚኛ ምቁራጹ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውላድኩም ንምግምጋም ዘቐረበ ሓሳብ ኣቐዲሙ ብጽሑፍ ኣፍሊጡኩም፡ ዕላማ ናይቲ ገምጋም ዝገልጽ መግለጺ ድማ ኣካቲቱ፡ እንተኾነ ግን ነቲ ቆልዓ ግቡእን ርትዓውን ገምጋም ኣየገበርኩዎን ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ፤ **ወይ**
3. እቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ወይ ቤት ፍርዲ ኣብ ቤት ፍርዲ ብዘይምኽንያታዊ ተግባር ከም ዝገበርኩም ክድምድም እዩ።

ይኹን እምበር፡ ነቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዘድሊ ምልክታ ዘይምስምማዕኩም ብዘይምሃቡን ንውላድኩም ኣብ ናይ ብሕቲ ቤት ትምህርቲ ብምምዝጋብን፡ ወጻኢታት ምምላስ ገንዘብ ኣይንኪን ወይ ኣይክኸለክን እዩ፡ እንተድኣ፡-

1. እቲ ቤት ትምህርቲ ነቲ ምልክታ ከይትህቡ ከልኪሉኩም ኣሎ፤
2. ከም ኣድላይነቱ ናይ ሳውዝ ዳኮታ ናይ ወለዲ መሰላትን ኣገባባዊ ሓለዋን ከምዘይተዋህበኩም፡ ከምኡውን ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ምልክታ ናይ ምሃብ ሓላፍነት ከምዘለካ የፍልጠካ፤ **ወይ**
3. ነቲ ናይ ምልክታ ረጃቢታትኩም ዘይምኽባር ኣብ ውላድኩም ኣካላዊ መጉዳእቲ ክስዕብ ይኽእል።

ብተወሳኺ፡ ብሰንኪ እቲ ናይ ምልክታ ረጃቢታት ዘይምኽባርኩም፡ ብክሲ ሰማዒ ወይ ብቤት ፍርዲ፡ ወጻኢታት ካሕሳ ክቐንስ ወይ ክሕደግ ኣይከእልን እዩ፡ እንተድኣ፤

1. ብእንግሊዝኛ ከንብብን ከጽሕፍን አይከለልን ወይ ከጽሕፍ አይከለልን፤ ወይ
2. ነቲ እትህቦ ናይ መፍለጢ ረጅሒታት ምኽባር ኣብ ውላድኩም ከቢድ ስምዒታዊ ጉድኣት ከስዕብ ይኽእል።

ስነ-ስርዓት ስንኩላን ተምሃሮ

ስነ-ስርዓት ስንኩላን ተምሃሮ

ሓፈሻዊ በዓል ስልጣን 34 CFR 300.530(a)-(d)፤ ARSD 24:05:26፤ ARSD 24:05:26.01

ስንክልና ዘለዎ ውላድኩም ንሕጊ ስነ-ምግባር ተምሃሮ ከጥሕስ ከሎ፡ ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ንውላድኩም ካብቲ ሕጂ ዘለዎ ምድብ ናብ ዝምጥን ግዝያዊ አማራጺ ትምህርቲ ምድላው (IAES) ወይ ካልእ ቦታ ከውጽእዎ ይኽእሉ፡ ወይ ድማ ንውላድካ ካብ 10 ተኸታታሊ ናይ ትምህርቲ መዓልታት ዘይበዝሕ ከቋርጽዎ ይኽእሉ፡ እዚ ሳዕቤናት እዚ ንዘይጉድኣት ቆልዑ ዝምልከት እንተዘይኮይኑ፡ ኣብቲ ተመሳሳሊ ናይ ትምህርቲ ዓመት ንዝተፈላለዩ ፍጻመታት ስነ-ምግባር ካብ 10 ተኸታታሊ መዓልታት ትምህርቲ ዘይበዝሕ ተወሳኺ ምእላይ ከጋጥም ይኽእል እዩ፡ እቶም ምእላይ ለውጢ ምምዳብ ክሳብ ዘይኮኑ (ኣብ ታሕቲ ስነ-ስርዓት ለውጢ ምምዳብ ርእ)።

ኣብ ተመሳሳሊ ናይ ትምህርቲ ዓመት ካብ 10 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ንላዕሊ ንዝኾነት ኣብ ምምዳብ ለውጢ ዘይትኸውን መዓልቲ፡ ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ፡ እንተወሓደ ምስ ሓደ ካብ መምህራን ናይቲ ህጻን ብምምኽኻር፡ እቲ ህጻን ተሳትፎኡ ንክቐጽል ዘኽእሎ ክንደይ ኣገልግሎታት ከምዘድሊ ክውስኑ ኣለዎም። ኣብ ስርዓት ትምህርቲ ሓፈሻዊ ትምህርቲ ዋላ ኣብ ዝተፈላለዩ ምድላውን ኣብ ውሽጢ IEP ናይቲ ቆልዓን እንተኾነ ነቶም ዝተቐመጡ ዕላማታት ንምዕዋት። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እንተወሓደ ምስ ሓደ ካብ መምህራን ናይቲ ቆልዓ ብምምኽኻር ብሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ዝተወሰነ ኣገልግሎት ንውላድኩም ክህቦ ኣለዎ።

ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ውላድኩም ንሕጊ ስነ-ምግባር ተምሃራይ ምስ ዝጥሕስ ኣብ ውላድኩም ለውጢ ክትገብርን ዘይክትገብርን ክውስኑ ከለዉ ኣብ ነፍሲ ወከፍ ደረጃ ፍሉይ ኩነታት ኣብ ግምት ከእትዉ ይኽእሉ። ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ውላድኩም ብዛዕባ ለውጢ ስነ-ስርዓት ዝህቦ ትርጉማት፡ ሳዕቤናት ናይ ምርዳእ ዓቕሙ፡ መግለጺ ጣዕሳን ንውላድኩም ቅድሚ ሕግታት ቤት ትምህርቲ ምጥሓሱ ዝህቦ ደገፍን ኣብ ነፍሲ ወከፍ ደረጃ ውላድኩም ክኸውን ግብእ ድዩ ኣይኮነን ዝብል ውሳኔ ክወስዱ ከለዉ ኣብ ግምት ከእትዉ ይኽእሉ ስነ-ስርዓት ዘለዎ።

ስነ-ስርዓት ለውጢ ምምዳብ

34 CFR 300.536፡ 34 CFR 300.530(h) ARSD 24:05:26:02.01

ውላድካ ካብቲ ሕጂ ዘለዎ ናይ ትምህርቲ ምድብ ምእላይ ናይ ምምዳብ ለውጢ እንተኾይኑ፡-

1. እቲ ምእላይ ንላዕሊ 10 ተኸታታሊቲ ናይ ትምህርቲ መዓልታት እዩ፤ ወይ
2. ውላድካ ብቐጻሊ ናይ ምውጋድ ቅዲ ከፈጥር እዩ ምኽንያቱ፡-
 - a. ተኸታታሊ ካብ ቤት ትምህርቲ ዘይምህላው ብድምር ኣብ ሓደ ዓመት ትምህርቲ ልዕሊ 10 ናይ ትምህርቲ መዓልታት፤
 - b. ባህሪ ውላድኩም ምስቲ ኣብ ዝሓለፈ ፍጻመታት ዝነበሮ ባህሪ ብዓቢኡ ዝመሳሰል ኮይኑ፡ ውጽኢቱ ድማ ተኸታታሊ ምእላይ እዩ፤ ከምኡውን
 - c. ካልኣት ተወሳኺ ረጅሒታት ከም ንውሓት ነፍሲ ወከፍ ምእላይ፡ ጠቐላላ መጠን እቲ ቆልዓ ዝተኣልየሉ ግዜ፡ ከምኡውን ቅርበት ናይቲ ምእላይ ኣብ ነንሕድሕዱ።

እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ምእጋድ መዓልታዊ ምውሳድ ክኸውን ድዩ ኣይክኸውንን እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ ዲስትሪክት ክውስን እዩ። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውላድካ ብሰንኪ ምቕያር ምምዳብ ጥሕስት ስነ-ምግባር ከውጽኦ ምስ ዝውስን፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ተመሳሳሊ መዓልቲ ከፍልጠኩን ነዚ ናይ ኣገባባዊ መከላኸሊ መጠንቀቓታ ክህበኩን ኣለዎ።

እዚ ምእላይ ለውጢ ምደባ ድዩ ኣይኮነን ዝብል ውሳኔ ብናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕን ፍርዳዊ መስርሕን ክግምገም ይኽእል።

ቅድሚ ኣብ ምምዳብ ውላድኩም ናይ ስነ-ስርዓት ለውጢ ምግባርካ፡ ናይ ፕሮፋይል ውሳኔ ንምውሳኔ ኣኼባ ክካየድ ኣለዎ። LEA፡ ወላዲን ዝምልከቶም ኣባላት ናይቲ IEP ጋንታን (ከምቲ ብወላድን LEAን ዝውሰን) ነቲ ዳግመ ገምጋም ኣብ ምክያድን ኣብቲ ናይ መግለጺ ኣኼባ ኣብ ምስላጥን ይሳተፉ።

መግለጺ ናይቲ ውሳኔን ክርክብ ዝኸለል ውጽኢትን

34 CFR 300.530(c) ከምኡውን (e)፤ 34 CFR 300.531፤ ARSD 24:05:26:09.02-05

ውሉድካ ንሕግታት ስነ-ምግባር ተማሃሮ ብምጥሓስ ዘለዎ ቦታ ንምቕያር ካብ እትውሰን ኣብ ውሽጢ 10 ትምህርቲ መዓልቲ ናይ ውሉድኩም IEP (ከምቲ ብኣኹን ብኣውራጃ ቤት ትምህርትን እተወሰነ) ንኹሉ እቲ ኣብ ፋይል ውሉድኩም ዘሎ ምስኡ ዝተሓሓዘ ሓበሬታ እንተላይ ነቲ ናይ መምህሩ ሓሳባት ከምኡውን ነቲ ኸትውሰንዎ እትኸእሉ ዝኹን ይኹን ምስኡ ዝተሓሓዘ ሓበሬታ ኸትምርምር ኣለዎ፡-

1. እቲ ኣብ ሕቶ ዝኣቱ ዘሎ ኣካይዳ ኣብ ስንክልና ውሉድኩም ዘጋጠመ እንተኾይኑ፡ ወይ ምስኡ ቀጥታውን ቁምነገር ዘለዎን ርክብ እንተሃልይዎ፤ ወይ
2. እቲ ኣብ ሕቶ ዝኣቱ ዘሎ ኣካይዳ ቀጥታዊ ውጽኢት ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ውሉድኩም IEP ምትግባር እንተዘይኮይኑ፡

ናይ ውሉድኩም IEP ጉጅለ (1) ወይ (2) ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ከም ዝተማልአ እንተ ወሲኑ፡ እቲ ስነ-ምግባር መግለጺ ስንክልና ውሉድኩም እዩ፡፡

ምጥሓስ ሕጊ ስነ-ምግባር ኣብ ውሉድኩም ኣካላዊ ጉድኣት እንተድኣ ኣሰፈረ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነዞም ጥሕሰታት ንምእራም ቅልጡፍ ስነ-ምግባር ከወስድ ኣለዎ፡፡ ብተወሳኺ፡ እቲ IEP ጉጅለ ነዚ ዝስዕብ ክገብር ኣለዎ፡-

1. **ናይ ተግባራዊ ባህሪ ገምጋም (FBA)** ኣካይድ፡ ከምኡውን ንውሉድኩም **ናይ ባህሪ ምትእትታው ውጥን (BIP)** ኣተግብር፡ ክሳብ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ FBA ዘካይድ እንተዘይኮይኑ፤ ወይ
2. ድሮ BIP ተዳልዩ እንተኾይኑ፡ ነቲ BIP ዳግም ርኣዮ፡ ከም ኣድላይነቱ ድማ ነቲ ባህሪ ንምፍታሕ ኣዐርዮ፤ **ከምኡውን**
3. "ፍሉይ ኩነታት" (ንኣብነት፡ ኣጽዋር፡ ሓደገኛ ዕጸፋርስ፡ ከቢድ ኣካላዊ መጉዳእቲ) እንተዘይተፈጠሩ፡ ንስኹን ኣውራጃ ቤት ትምህርትን ክልቴኹምን ንBIP ውሉድኩም ክትቅይሩ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ውሉድኩም ናብ ስራሕ ክምለስ ኣለዎ፡፡

ኣስተውዕሉ፡- ውሉድኩም ከም ዝኾነ ካልእ ተማሃራይ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ተመሳሳሊ ስነ-ስርዓትን ሕግታትን ይግዛእ፡ ኣብ IEP ዝተገልጸ ኣገልግሎታት ክቐበል ድማ ክቕጽል እዩ፡ እንተኾነ ግን እቶም ኣገልግሎታት ኣብ ሓደ ቦታ ዘይከህልዉ ይኸእሉ፡፡

ምጥሓስ ሕጊ ስነ-ምግባር መግለጺ ስንክልና ውሉድኩም እንተዘይኮይኑ፡ እቲ ቆልዓ ብተመሳሳሊ ኣገባብን ብተመሳሳሊ ግዜን ከም ስንክልና ዘይብሎም ቆልዑ (ብዘይካ ንውሉድኩም ኣገልግሎት ምሃብ) ክቕጽዕ ይኸእል፡፡ እቲ እተመደበሎም ዕዮ ስለ ዝስረዝ እቲ IEP ጉጅለ ነዚ ዝስዕብ ክገብር ኣለዎ፡-

1. ውሉድኩም ከም ኣድላይነቱ፡ FBA፡ ከምኡውን ናይ ባህሪ ምትእትታው ኣገልግሎታትን ምምሕያሻትን ከም ዝረከብ ኣረጋግጹ፡ እዚ እም ድማ ነቲ ናይ ባህሪ ጥሕሰት ዳግማይ ከይፍጸም ንምፍታሕ ዝተዳለዉ፤
2. ውሉድኩም ዋላ እውን ካልእ እንተኾነ ኣብ ስርዓተ-ትምህርቲ ሓፊሻዊ ትምህርቲ ምክፋሉን ናብቲ ኣብ IEP ውሉድኩም ተዘርዚሩ ዘሎ ዕላማታት ምዕባል ንኸገብርን ኣገልግሎታት ምውሳኔ፤ **ከምኡውን**
3. ንውሉድኩም ንምግልጋል ኣብ ሓጺር ግዜ ዝካየድ ኣማራጺ ትምህርቲ መደባት ወስኑ፡፡

ፍሉይ ኩነታትን ክኹኑ ዝኸእሉ ውጽኢታትን

34 CFR 300.530(g)፤ 34 CFR 300.531፤ ARSD 24:05:26:09.02

ዋላ እውን ባህርያት ውሉድኩም መግለጺ ስንክልና ውሉድኩም ምዃኑ እንተተረጋገጹ፡ ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርቲ ንውሉድኩም ካብ 45 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ዘይበዝሕ ናብ ግዝያዊ ኣማራጺ ትምህርቲ ኩነታት (IAES) ከውርድዎ ይኸእሉ እዮም፡ ውሉድኩም፡-

1. እቲ ቆልዓ ኣብ ቤት ትምህርቲ፡ ኣብ ቀጽሪ ቤት ትምህርቲ፡ ወይ ኣብ ናይ ቤት ትምህርቲ መደብ ኣጽዋር ሓዙ ወይ እንተ ሓዙ፤
2. ብፍላጥ ዘይሕጋዊ ዕጻፋርስ ዝሓዘ ወይ ዝጥቀም፤ ወይ ኣብ ቤት ትምህርቲ፡ ኣብ ቀጽሪ ቤት ትምህርቲ፡ ወይ ኣብ ናይ ቤት ትምህርቲ መደብ እንከሎ፡ ቁጽጽር ዝግበረሉ ንጥረ ነገር ይሸይጥ ወይ ክሸየጥ ይሓትት፤ ወይ
3. ኣብ ቤት ትምህርቲ፡ ኣብ ቀጽሪ ቤት ትምህርቲ፡ ወይ ኣብ ናይ ቤት ትምህርቲ ጽምብል ኣብ ልዕሊ ካልእ ሰብ ከቢድ ኣካላዊ መጉዳእቲ ምፍጣር።

ብምኽንያት እዚ ፍሉይ ኩነታት እዚ ኣቀማምጣ እቲ ቆልዓ ቐድሚ ምቕያሩ፡ ጉጅለ IEP ከምዚ ዝስዕብ ክገብር ኣለዎ፡-

1. ውላድኩም ከም ኣድላይነቱ፡ FBA፡ ከምኡውን ናይ ባህሪ ምትእትታው ኣገልግሎታትን ምምሕያሻትን ከም ዝረከብ ኣረጋግጹ፡ እዚኦም ድማ ነቲ ናይ ባህሪ ጥሕስት ዳግማይ ከይፍጸም ንምፍታሕ ዝተዳለወ፤
2. ውላድኩም ዋላ እውን ካልእ እንተኾነ ኣብ ስርዓተ-ትምህርቲ ሓፈሻዊ ትምህርቲ ምክፋሉን ናብቲ ኣብ IEP ውላድኩም ተዘርዚሩ ዘሎ ዕላማታት ምዕባል ንክገብርን ኣገልግሎታት ምውሳኒ፤ **ከምኡውን**
3. ንውላድኩም ንምግልጋል ኣብ ሓጺር ግዜ ዝካየድ ኣማራጺ ትምህርቲ መደባት ወስኑ።

እቲ ባህሪ መግለጺ ናይቲ ቆልዓ ስንክልና ከምዘይኮነ እንተተረጋጊጹ፡ እቲ ቆልዓ ከምቲ ኣብ ላዕሊ ኣብ ትሕቲ መግለጺ ምውሳኒ ዝተገልጸ ብተመሳሳሊ ኣገባብን ንውሓት ግዜን ከምቶም ስንክልና ዘይብሎም ቆልዑ ክቐጽዕ ይኽእል።

ብዛዕባ እዞም ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሱ ጉዳያት ንተወሳኺ ሓበሬታ ኣብ መመላእታ ዝርከቡ ትርጉማት ርእ።

ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓናት ብዛዕባ ስነ-ምግባር ስንክላን ተምሃሮ

34 CFR 300.532(a)፤ ARSD 24:05:26:09.06፤ 34 CFR 300.532(b)፤ ARSD 24:05:26:08.02፤ 34 CFR 300.532(c)፤ ARSD 24:05:26:09.08፤ 34። CFR 300.533፤ ARSD 24:05:26:09.07

ብዛዕባ ምውሳኒ መግለጺ ወይ ምቕማጥ ውላድኩም ኣብ ትሕቲ ኣገባባት ስነ-ምግባር IDEA ብዝምልከት ምስ ዝኾነ ውሳኔ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ብምቕራብ ክትሓትቱ **ትኽእሉ ኢኹም።**

ብተወሳኺ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ምቕጻል ምምዳብ ውላድኩም ኣብ ውላድካ ወይ ንኻልኣት ጉድኣት ከስዕብ ከም ዝኽእል እንተኣሚኑ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ብምቕራብ ክሲ ምስማዕ ክሓትት **ይኽእል።**

ብመሰረት ክፍሊ ይግባይ ስነ-ምግባር ናይ IDEA ዝቐረበ ይግባይ ብናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ክስማዕን ይውሰንን። እቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ከምዚ፡-

1. እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ እቲ ምእላይ ስነ-ምግባራዊ ጥሕስት ምዃኑ ወይ ናይ ውላድኩም ባህሪ መግለጺ ናይቲ ቆልዓ ስንክልና ምዃኑ እንተ ወሲኑ ናብ ውላድካ ምምላስ፤ ወይ
2. እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ነቲ ሕጂ ዘሎ ምድብ ውላድኩም ምዕታብ ነቲ ቆልዓ ወይ ንኻልኣት ጉድኣት ከስዕብ ከም ዝኽእል እንተ ወሲኑ፡ ውላድኩም ድሕሪ 45 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ናብ ዝምጥን ግዚያዊ ኣማራጺ ትምህርቲ ክሲጋር ኣዘዘ።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ውላድኩም ናብቲ መበገሲ ምድብ እንተተመለሱ ንነብሱ ወይ ንኻልኣት ቆልዑ ብኸቢድ ክጎድእ ከምዝኽእል እንተኣሚኑ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ናይ ምምዳብ ለውጢ ንተወሳኺ 45 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ንምንዋሕ ነቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ክደግሞ ይኽእል።

ብመሰረት ክፍሊ ይግባይ ስነ-ምግባር ናይ IDEA ክሲ ምስማዕ ክሕተት ከሎ፡ ንሳትኹም ወይ እቲ ኣብቲ ክርክር ዝተሳተፈ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ቅልጡፍን ዘይሻራዊን ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዕድል ክህልወኩም ኣለዎ። እዚኦም ድማ **ቅልጡፍ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ** ተባሂሎም ይጽውዑ። ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ዘይሻራዊን ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ናይ ምምዳብ ሓላፍነት ኣለዎ። እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ቅልጡፍ መስርሕ ምጽራይ መደብ ናይ ምውጻእ ሓላፍነት ኣለዎ። እዚ ድማ ካብቲ ናይ ምስማዕ ሕቶ ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 20 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ክኸውን ኣለዎ። እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ድሕሪ እቲ መስርሕ ፍርዲ ኣብ ውሽጢ 10 ናይ ትምህርቲ መዓልታት ውሳኔ ክህብ ኣለዎ።

ንስኻን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃኻን ነቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክትገድፉዎ ብጽሑፍ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ወይ ድማ ነቲ ናይ ሽምግልና መስርሕ ክትጥቀሙ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡-

1. እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ምልክታ ካብ ዝበፅሖ ኣብ ውሽጢ 7 መዓልቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክካየድ ኣለዎ፤ **ከምኡውን**

2. እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ካብ ዝበፅሖ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ክሳብ ዘይተፈትሖ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ክቕፅል ይኽእል እዩ።

ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንውሳኔ ናይቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ኣብቲ ቅልጡፍ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ይግባይ ክትብሉ ትኽእሉ ኢኹም። ልክዕ ከምቲ ኣብ ካልእ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ንዝወሃብ ውሳኔታት ይግባይ ክትብሉ ትኽእሉ ኢኹም።

ብመሰረት ክፍሊ ይግባይ ስነ-ምግባር ናይ IDEA ብወላዲ ወይ ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ክሲ ምስማዕ ክሕተት ከሎ፡ እቲ ቆልዓ ክሳብ እቲ ይግባይ ዝፍታሕ ኣብቲ **ግዝያዊ ኣማራጺ ትምህርታዊ ምድላው** ክጸንሕ ኣለዎ፡ ፍሉይ ኩነታት እንተዘይሃልዩን/ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ይሰማማዕ።

ገና ብቐዓት ንዘይኮኑ ተምሃሮ ዝወሃብ ሓለዋ

34 CFR 300.534፤ ARSD 24:05:26:14

ሓደ ቆልዓ ነቲ ናይ ኣካይዳ ሕጊ ዝጠሓሰ ግን ከኣ ገና ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ብቐዕ ምዃኑ ዘይተረጋገጸ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እቲ ቆልዓ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ክኸውን ከም ዝኽእል እንተፈሊጡ ዝኾነ ይኹን ናይ IDEA ሓለዋ ክሓትት ይኽእል።

ናይ IDEA ሓለዋታት ንምንዋሕ፡ ሓደ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ቅድሚ እቲ ፍጻመ ኣካይዳ እንተድኣ ወሲዱ፡ ሓደ ቆልዓ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ክኸውን ከም ዝኽእል ኣፍልጦ ከም ዘለዎ ይግመት፡-

1. ውላድኩም ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ከድልዮ ከም ዝኽእል ብጽሑፍ ንተቐጻጸሪ፡ ንሰራሕተኛታት ምምሕዳር ወይ ንመምህር ውላድካ ገሊጽኩም ኣለኹም፤
2. ናይ ውላድኩም ገምጋም ሓተትኩም ኣለኹም፤ ወይ
3. መምህር ውላድካ፡ ወይ ካልኣት ሰራሕተኛታት ናይቲ ከባቢ ትምህርታዊ ትካል (LEA)፡፡ ብዛዕባ ባህርያት ውላድኩም ፍሉይ ስክፍታታቶም ብቐጥታ ንዳይረከተር ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ወይ ካልኣት ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ተቐጻጸርቲ ሰራሕተኛታት ገሊጾም እዮም።

ውላድኩም ከግምገም እንተዘይፈቐድኹም፡ ወይ ውላድኩም ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ፍሉይ ትምህርቲ ወይ ተዛማዲ ኣገልግሎታት ክረክብ እንተዘይፈቐድኹም፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ውላድኩም ስንክልና ከምዘለዎ ከምዝፈልጥ ኣይግመትን።

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ውላድኩም ቅድሚ ንውላድኩም ምምዝጋቡ ስንክልና ከህልዎ ከም ዝኽእል እንተዘይፈሊጡ፡ ንውላድኩም ናይ IDEA መከላኸሊታት ኣይወሃቦን እዩ። ኣብ ክንድኡስ፡ ንስንኩላን ዘይኮኑ ቆልዑ ዝውሰዱ መደበኛ ስጉምታት ስነ-ምግባር ኣብ ውላድኩም ይምልከቱ። ይኹን እምበር፡ ኣብ እዋን መስርሕ ምጽራይ ንውላድኩም ንምግምጋም ብእኹም ወይ ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ሕቶ እንተቐረቡ፡ እቲ ገምጋም ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ብቐልጡፍ ከዛዘም ኣለዎ። ኣብዚ **ዝተቐላጠፈ ናይ ገምጋም** ግዜ፡ እቲ ገምጋም ክሳብ ዝውዳእ፡ ውላድኩም ኣብቲ ብሓለፍቲ ቤት ትምህርቲ ዝተወሰነ ኣካዳሚያዊ ምድብ ክጸንሕ እዩ፡ እዚ ድማ ምኡጋድ ወይ ምስጓግ ከጠቓልል ይኽእል። ካብቲ ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዘካይድዎ ገምጋም ሓበሬታን ብእኹትኩም ዝሃብኩም ሓበሬታን ኣብ ግምት ብምእታው፡ ውላድኩም ኣብ መወዳእታ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ምዃኑ እንተተረጋገጸ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብመሰረት ኩሉ ድንጋጋታት ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ሓዊሱ ንውላድኩም ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ከህብ ኣለዎ፡ እዚ ድማ ድንጋጋታት ስነ-ምግባር ረጅሒታት FAPEን ሓዊሱ።

ኣገባባት ኣፈታትሖ ዘይምርድዳእ ግዝኣት

ብጽሑፍ ዝተጻሕፈ ጥርዓናት ግዝኣት

34 CFR 300.151፤ ARSD 24:05:15

ጥርዓን መንግስቲ ማለት ብሓደ ውልቀ ሰብ ወይ ትካል ዝተፈረመ ፅሑፍ መግለፂ እዩ። ካብ ግዝኣት ወጻኢ ዝርከቡ ጥርዓን ዘቐረቡ ሓዊስካ፡ ክፍሊ ትምህርቲ ሳውዝ ዳኮታ፡ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት፡ ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ፡ ንናይ IDEA ክፍሊ ለ ጠለባት ወይ ፍሉይ ትምህርቲ መደባት ዝምልከቱ ናይ ፌደራል ወይ ግዝኣት ሕግታት፡ ስርዓታት፡ ወይ መምርሒታት ኣተግቢሩ። እቲ ጥርዓን ናይቲ ኩነታት ሓቅታት እውን ከጠቓልል ኣለዎ።

	ጥርጥን ግዝአት
መዓሰ እዩ አብ ጥቕሚ ዝውዕል	ናይ ግዝአት ጥርጥን ዝቐርብ ሓደ ናይ መንግስቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ወይ ትካል ምስ IDEA ከምዘይተኸተለ ምስ ዝእመንን እቲ ጥርጥን ዝቐረበ ሰብ ንትካል ትምህርቲ ግዝአት (SEA) ከምርምር ምስ ዝሓትትን እዩ።
መን ፋይል ከገብር ይኽእል	ዝኾነ ሰብ ወይ ትካል ናይ ግዝአት ጥርጥን ከቐርብ ይኽእል እዩ።
ከመይ ጌርና ፋይል ንገብር	እቲ ናይ ግዝአት ጥርጥን ዝቐርብ ወገን ቅዳሕ ናይቲ ጥርጥን ናብ ናይቲ ቆልዓ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ዘቐርበሉ እዋን፡ እቲ ወገን ነቲ ጥርጥን ናብ ቤት ጽሕፈት ፍሉይ መደባት ትምህርቲ ናይቲ ግዝአት ይሰዶ። ቤት ፅሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ እታ ግዝአት ወለድን ካልኣት ወገናትን ናይ ግዝአት ጥርጥን ንክቐርቡ ዝሕግዝ ሞዴል ቅጥዒ ኣዳልዩ ኣሎ፤ ይኹን እምበር፡ ነዚ ሞዴል ቅጥዒ ምጥቃም ኣየድልየካን እዩ። ንሳትኹም ነቲ ዝምልከቶ ሞዴል ቅጥዒ ወይ ካልእ ቅጥዒ ወይ ካልእ ሰነድ ከትጥቀም ትኽእል ኢኻ፤ ከሳብ እቲ ቅጥዒ ወይ ሰነድ እቲ ናብ መንግስቲ ጥርጥን ንምቕራብ ዝሕግዝ ትሕዝቶ ረጃሒታት ዘማልእ። ናሙና ቅጥዕታት ኣብ https://doe.sd.gov/sped/complaints.aspx ክትረኽቡዎ ትኽእሉ ኢኹም።
ውጽኢት ወይ ዝድለ ውጽኢት	ርክበታትን መደምደምታን ናይ መወዳእታ ውሳኔን ዘጠቓለለ ጽሑፋዊ ውሳኔ። ብተወሳኺ እቲ ኣውራጃ ከወስዶም ዝግባእ መሓረምታ ስጉምታትን የጠቓልል፡ ኣድላዪ እንተኾይኑ።
ጥቕምታት	እቲ ናይ ግዜ ገደብ እንተዘይተናዊሑ፡ መመልከቲ ካብ እተቐርበሉ ኣብ ውሽጢ 60 መዓልታት ካላንደር ብጽሑፍ ዝወሃብ ውሳኔ። ብጽሑፍ ዝተጻሕፈ ጥርጥን መንግስቲ ብተዛማዲ ንምቕራብ ቀሊል እዩ። ውልቃዊ ተማሃሮ ወይ ኣውራጃዊ ስርዓታዊ ጉዳያት ርክበታት እንተተቐልቂሎም ክቐየሩ ይኽእሉ እዮም።
ውሳኔ ዝህብ ሰብ	እቲ ክልል እቲ ምርመራ ተዛዚሙ ናይ መወዳእታ ፀብባብ ናይ ምርግጋፅ ሓላፍነት ኣለዎ።
ናይ መመልከቲ፡ ናይ ኣኼባን ናይ ውሳኔ ግዜን	እቲ ጥርጥን ቅድሚ እቲ ጥርጥን ናብቲ ክፍሊ ዝበፅሓሉ ዕለት ካብ ሓደ ዓመት ዘይበዝሕ ግዜ ዘጋጠመ ጥሕሰት ክጠቕስ ኣለዎ። እቲ ይግባይ ካብ ዝቐረበሉ ዕለት ጀሚሩ ኣብ ውሽጢ 60 መዓልታት ኣቆጻጽራ ብጽሑፍ ክውሰን ኣለዎ፡ እቲ ናይ መወዳእታ ግዜ እንተዘይተናዊሑ (ምንዋሕ ካብ 30 መዓልታት ክበዝሕ የብሉን)።
ኣብቲ ሕቶ እንታይ ክካተት ኣለዎ?	1. ክፍሊ ትምህርቲ ሳውዝ ዳኮታ፡ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ግዝአት፡ ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ንናይ IDEA ክፍሊ ለ ወይ ዝኾነ ኣብ መደብ ፍሉይ ትምህርቲ ዝምልከት ናይ ፌደራል ወይ ግዝአት ሕግታት፡ ደንብታት፡ ወይ መምርሒታት ከምዘማልእ ዝገልጽ መግለጺ፤ 2. እቲ መግለጺ ዝተመሰረተሎም ሓቕታት፤ 3. ናይ ጥርጥን ዝቐረበ ሰብ ፌርማን ርክብ ሓበሬታን፤ ከምኡውን 4. ኣብ ልዕሊ ሓደ ፍሉይ ቆልዓ ጥሕሰት እንተተፈጸሙ፡- (a) ስምን ኣድራሻን ናይቲ ቆልዓ መንበሪ፤ (b) ስም ናይቲ ቆልዓ ዝመሃረሉ ቤት ትምህርቲ፤ (c) ኣብ ጉዳይ ዝዘይብሉ ቆልዓ ወይ መንእሰይ (ኣብ ውሽጢ ትርጉም ክፋል 725(2) ናይ ማክኒኒ-ቬንቶ ዝዘይብሎም ሓገዝ ሕጊ ድንጋጌ (42 U.S.C. 11434a(2)))፡ ናይቲ ቆልዓ ርክብ ሓበሬታ ምርካብ፡ ከምኡውን ስም ናይቲ ቆልዓ ዝመሃረሉ ቤት ትምህርቲ፤ (d) መግለጺ እንታይነት ናይቲ ቆልዓ ጸገም፡ ምስቲ ጸገም ዝተኣሳሰሩ ሓቕታት ሓዊሱ፤ ከምኡውን (e) እቲ ጥርጥን ኣብ ዝቐረበሉ እዋን፡ እታ ወገን ፈሊጣቶ ስለ ዝነበረት፡ ነቲ ጸገም ክትፈትሖ ምዃን ሓቢራ።
ድሕሪ ምምልካት እንታይ ይኽውን?	ናይ ግዝአት ዳይሬክተር መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ነቲ ጥርጥን ዝምርምር መርማሪ ጥርጥንን ዝምልከቶ ኣማኻርን ይሸይም። ኣድላዪ እንተኾይኑ፡ እቲ መርማሪ ኣብ ቦታኡ ናጻ መርመራ ከካይድ ይኽእል። መርማሪ ነቲ ጥርጥን ዝቐረበ ሰብ ብዛዕባ እቲ ኣብቲ ጥርጥን ዝቐረበ ክስታት ብቻላት ይኹን ብጽሑፍ ተወሳኺ ሓበሬታ ክህብ ይፈቐድ።

	እቲ መርማሪ ነቲ ናይ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ነቲ ጥርዓን መልሲ ክህብ ክፈቅድ አለዎ፤ እንተወሓደ፤ 1. እቲ ጥርዓን ብናይ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ድሌት ክፍታሕ ይመክር፤ ከምኡውን 2. ነቲ ጥርዓን ዘቐረበ ወላድን ንአውራጃ ቤት ትምህርትን ናብ ወለንታዊ ሽምግልና ንክኣትዉ ዕድል ምሃብ። እቲ መርማሪ ንናይ ግዝኣት ዳይረክተር መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ለበዋታት ይህብ፤ ኩሉ አገዳሲ ሓበሬታ ድሕሪ ምግምጋሙ፡ እቲ ናይ ግዝኣት ዳይረክተር መደባት ፍሉይ ትምህርቲ፡ እቲ ጥርዓን ምኽኑይ ድዩ አይኮነን፡ ነቲ ጥርዓን ንምፍታሕ እንታይ ዓይነት መክሪ ስጉምቲ ከምዘድሊ፡ ከምኡውን መክሪ ስጉምቲ ዝውዳእ ግዜ ብናጻ ይውሰን። ናይ ግዝኣቱ ዳይረክተር መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ነቲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ብጽሑፍ ንኹሎም ዝምልከቶም አካላት ይሕብር። እቲ ጽሑፋዊ ጸብጻብ ነፍሲ ወከፍ ካብቲ ኣብቲ ጥርዓን ዘሎ ክስታት ዘቐርብ ኮይኑ፡ ርኽቢታትን መደምደምታታትን ጭብጢ ዝሓዘ ኮይኑ፡ ምኽንያታት ናይቲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ዘጠቓልል እዩ። ብሓደ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ዝውሰዱ መክሪ ስጉምታት ዝድግፍ ሰነዳት ብቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ይዕቀብን ኣብ መስርሕ ምክትታል ናይቲ ግዝኣት ይሕወስን።
አብ ግምት ከተለትዎም ዘለካ ነገራት	ሓደ ጉዳይ ኣብ ሓደ እዋን ክልቲኡ ናይ ግዝኣት ጥርዓንን ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓንን ክኸውን አይክእልን። እዚ እንተኾይኑ፡ እቲ ግዝኣት ኣብቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ክሳብ ክሲ ምስማዕ ዝውዳእ ዝኾነ ናይ ግዝኣት ጥርዓን ክሳብ ዝዘዘም ክጸንሕ እዩ። ኣብ ግዝኣት ጥርዓን ኣካል ናይቲ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ዘይኮኑ ካልኣት ጉዳያት ብመስርሕ ጥርዓን ግዝኣት ብእዋኑ ይፍታሕ። ሓደ ጉዳይ ኣብ ናይ ግዝኣት ጥርዓን ተላዒሉ ኣብ ዝሓለፈ ተመሳሳሊ ወገናት ኣብ ዘሳተፈ ናይ ክሲ ምስማዕ ዝተወሰነ እንተኾይኑ ኣብዚ ጉዳይ እዚ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ውሳኔ ተቐባልነት ይረክብ እም ቤት ዕሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ እታ ግዝኣት ንይግባይ ናይዚ ጉዳይ ክፍልጥ አለዎ። ሓደ ናይ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ንውሳኔ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ምትግባሩ ዘይምኽኣሉ ዝገልጽ ናይ ግዝኣት ጥርዓን ብቤት ጽሕፈት ፍሉይ መደባት ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ክፍታሕ አለዎ።
ወድአ	ንናይ ውድብ መመልከቲ ወጻኢታት የለን

ሽምግልናታት

34 CFR 300.506፤ ARSD 24:05.30.09

ወገናት ብመሰረት ሕግታት ፍሉይ ትምህርቲ ፌደራልን ግዝኣትን ዝኾነ ጉዳይ ዝምልከት ክርክር ብመስርሕ ሽምግልና ክፈትሑ ይኽእሉ።

ሽምግልና ኣብ መንጎ ወላድን ኣብያተ ትምህርትን ንዘሎ ዘይምርድዳእ ንምፍታሕ ኣወንታዊን ዘይተጻባእን ኣገባብ ይህብ። ብሓገዝ ዝሰልጠነን ዘይሻራዊን (እቲ መንገዱ)፡ ኣብቲ ክርክር ዝሳተፉ ወገናት፡ ብዛዕባ ፍልልያቶም ብግልጽን ብኣኹብሮትን ክዛተዩን ኣብ ስምምዕ ክበጽሑን ይተባብዕ። እቲ ናይ ውሳኔ ስልጣን ኩሉ ግዜ ምስቶም ተሳተፍቲ ኣብ ሽምግልና እዩ ዝነብር።

	መስርሕ ሽምግልና
መዓስ እዩ ኣብ ጥቕሚ ዝውዕል	ኣብ ዝኾነ እዋን ኣብ መንጎ ወላድን ኣውራጃታት መንግስታዊ ኣብያተ ትምህርቲን ብዛዕባ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ዘይምርድዳእ ምስ ዝፍጠር። ክልቲኦም ወገናት ንሽምግልና ክሰማምዑ አለዎም እዚ ድማ ብወለንታ እዩ።
መን ፋይል ክገብር ይኽእል	ወላዲ ወይ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ አውራጃ
ከመይ ጌርና ፋይል ንገብር	እቲ ናይ ሽምግልና ሕቶ ዘቐርብ ወገን ነቲ ሕቶ ናብ ቤት ጽሕፈት ፍሉይ መደባት ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ብኢመይል፡ ብፖስታ ወይ ብፋክስ ክልእኾ አለዎ። ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ወላድን ካልኣት ወገናትን ሕቶ ሽምግልና ኣብ ምቕራብ ዝሕግዝ ሞዴል ቅጥዒ ኣዳልዩ ኣሎ፤ ይኹን እምበር ነዚ ሞዴል ቅጥዒ ምጥቃም ኣየድልየኩን እዩ። ንሳትኹም ዝምጥን ሞዴል ቅጥዒ ወይ ካልእ ቅጥዒ ወይ ካልእ ሰነድ ክትጥቀም ትኽእሉ ኢኹም። ናሙና ቅጥዕታት ኣብ

	https://doe.sd.gov/sped/complaints.aspx ከትረኽብዎ ትክክል ኢኹም።
ውጽኢት ወይ ዝድለ ውጽኢት	ኣብ ዝኾነ ናይ ግዝኣት ቤት ፍርዲ ወይ ናይ ኣመሪካ ኣውራጃዊ ቤት ፍርዲ ተግባራዊ ዝኾነውን ብጽሑፍ ዝተፈረመ ናይ ሽምግልና ስምምዕ ምድላው። ዕዉት ስምምዕት ሽምግልና ኣብ መንጎ ተኻታዕቲ ወገናት ከም ቀያዲ ይቐጽር። ተኻታዕቲ ወገናት ንኹሎም ጉዳያት ብዕዉት ሽምግልና እንተዘዘገዙም፣ መንግስቲ ወይ ሓደ ናይ ቤት ፍርዲ ሓላፊ ነቲ ጥርዓን ወይ ናይ ምስማዕ ሕቶ ንኸንጸግ ከውስን ይኸእል እዩ።
ጥቕምታት	ዘተታት ምስጢር እዩ። ዕላላት ኣብ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ከም መርትዖ ከጥቀሙሉ ኣይከእሉን እዮም። እቲ ስምምዕ ብኣኹን ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ናይ ምፍራም ስልጣን ዘለዎ ወኪል ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ክፍረም ኣለዎ።
ውሳኔ ዝህብ ሰብ	ወለድን ኣውራጃ መንግስታዊ ቤት ትምህርትን ብሓባር ይሰርሑ። ውጽኢት ይከታተሉን መፍትሒታት የማዕብሉን።
ናይ መመልከቲ፣ ናይ ኣኼባን ናይ ውሳኔ ግዜን	ኣብ ዝኾነ እዋን ዝርከብ፡ ዋላ ናይ ግዝኣት ጥርዓን ወይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ እንተተቐረቡ። እቲ ግዝኣት ነፍሲ ወከፍ ናይ ሽምግልና ኣኼባ ንውድባት ዝምችእ ቦታ መደብ ተታሒዙን ከምዝካየድን ከረጋግጽ ኣለዎ [§300.506(1)(5)]።
ኣብቲ ሕቶ እንታይ ክካተት ኣለዎ?	ስርዓት ዘለዎ ረጅሒታት የለን፤ እንተኾነ ግን፡ ነቲ ኣብ ላዕሊ ዝተጠቐሰ ናሙና ቅጥዒ ከም መምርሒ ከትጥቀሙሉ ትክክል ኢኹም።
ድሕሪ ምምልካት እንታይ ይኸውን?	ሽምግልና ብውጽኢታዊ ሜላታት ሽምግልና ብዝሰልጠነ ብቑዕን ዘይሻራዊን ሽምግልና ክካየድ ኣለዎ። መንገድታት ብሃንደበት፡ ብተዘዋዋሪ ወይ ብኻልእ ዘይሻራዊን መዐቀቢታት እዮም ዝምረጹ። SEP ምስ ኣወሃህባ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ዝተኣሳሰሩ ሕግታትን ስርዓታትን ብቑዓትን ኣፍልጦ ዘለዎምን ውልቀሰባት ዝርዝር ይሕዝ። ነፍሲ ወከፍ ክፍለ ግዜ ኣብ መስርሕ ሽምግልና ንዓኹን ንኣውራጃ ቤት ትምህርትን ኣብ ዝምችእ ቦታ መደብ ተታሒዙን ክካየድን ኣለዎ። ሽምግልና ዘይወግዓዊ መስርሕ ኮይኑ፡ ኣብ ዘይተጸባኢ ሃዋህው ዝካየድ እዩ።
ኣብ ግምት ከተእትዎም ዘለካ ነገራት	ሽምግልና ንናይ ወላዲ መሰል ናይ ሓደ ወላዲ ግቡእ መስርሕ ጥርዓን ንምክልካል ወይ ንምድንጓይ ወይ ድማ ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ዝተዋህበ ካልእ መሰላት ንምክላእ ከውዕል ኣይከእልን። ነቲ ናይ ሽምግልና መስርሕ ከትጥቀሙሉ እንተ ዘይመርጽኩ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ምስ ዘይድለ ሰልፊ ኣብ ዝጥዕመኩም ግዜን ቦታን እቲ መስርሕ ሽምግልና ዘምጽእ ረብሓታት ንምግልጽ ከምኡውን እቲ ማእከላይ መስርሕ ዘለዎ ረብሓታት ንክትገልጽ ኣጋጣሚ ክኸፍተልኩም ይኸእል እዩ። እዚ ወገን ምስ ኣብ ከባቢኡ ዝመደበሩ ማእከል ስልጠናን ሓበሬታን ወለዲ ወይ ማእከል ምንጭታት ወለዲ ማእከረሰብ ወይ ኣካል ናይ ሓደ ግቡእ ኣማራጺ ስርዓት ኣፈታትሓ ግጭታት ዝተኣሳሰር እዩ።
ወድእ	እቲ ግዝኣት ንዋጋታት መስርሕ ሽምግልና ይሸፍኖ፡ እዚ ድማ ምስቲ ዘይግደስ ወገን ዝግበር ኣኼባታት ሓዊሱ እዩ።

ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን

34 CFR 300.507፤ 34 CFR 300.508-509፤ ARSD 24:05:30:07.01-07

ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ምስ ምልላይ፡ ምግምጋም፡ ትምህርታዊ ምምዳብ፡ ወይ ምቕራብ FAPE ንውላድኩም ዝተኣሳሰር ዝኾነ ይኹን ጉዳይ ብዝምልከትናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ከተቐርቡ ትክክል ኢኹም።

ዘይሻራዊ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ

34 CFR 300.511-515፤ ARSD 24:05:30:09.04

ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ክቐርብ ከሎ፡ ምስ ኣገባባት ኣካይዳ ዝተኣሳሰር ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ሓዊሱ፡ ቅድሚ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ብዘዕግብ መንገዲ ክሳብ ዘይተፈትሐ፡ ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ግቡእ መስርሕ ንመስማዕ ዕድል ክህልወኩም ኣለዎ። ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ዘይሻራዊ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ክካየድ ሓላፍነት ኣለዎ።

	ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን
መዓሰ እዩ ኣብ ጥቕሚ ዝውዕል	ምስ ምልላይ፡ ምግምጋም፡ ምምዳብ ወይ ምሃብ ነጻ ግብእ መንግስታዊ ትምህርቲ (FAPE) ዝተተሓሓዙ ዘይምርድዳእ ንምፍታሕ ይጥቀሙሉ።
መን ፋይል ክገብር ይኽእል	ወላዲ ወይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንክሲ መምርሕ ምስማዕ ክመልከት ይኽእል። ብስም ወላዲ ወይ ኣውራጃ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ጠበቓ ወይ ወኪሊ።
ከመይ ጌርና ፋይል ንገብር	ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ንዓኹምን ኣመሓደርቲ ኣብያተ ትምህርትን ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ምልክታ ንኸተእትዉ ዝሕግዝ ሞዴል ቅጥዒ ኣዳልዩ ኣሎ። እቶም ሞዴል ቅጥዕታት ክትጥቀሙ ኣየድልየኩምን እዩ። ሓደ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ዝሓትት ወገን፡ ንናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ንምቕራብ ዘድልዩ ትሕዝቶ ረጅሒታት ክሳብ ዘማልእ፡ ብግዝኣቲ ዝተዳለወ ሞዴል ቅጥዒ፡ ካልእ ቅጥዒ፡ ወይ ካልእ ሰነድ እቲ ክጥቀም ይኽእል። ናሙና ቅጥዕታት ኣብ https://doe.sd.gov/sped/complaints.aspx ክትረኽቡ ትኽእሉ ኢኹም። እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ዘቐርብ ወገን ቅዳሕ ናይቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ናብ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ እታ ግዝኣት የመሓላልፍ። ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ኣዞም ዝስዕቡ ሓበሬታታት ክጠቓልል ኣለዎ፡- 1. ስም ናይቲ ቆልዓ፤ 2. ኣድራሻ መንበሪ እቲ ቆልዓ፤ 3. ስም ናይቲ ቆልዓ ዝመሃረሉ ቤት ትምህርቲ፤ 4. ኣብ ጉዳይ ዝ ዘይብሉ ቆልዓ ወይ መንእሰይ (ኣብ ውሽጢ ትርጉም ክፋል 725(2) ናይ ማክኪኒ-ቪንቶ ዝ ዘይብሎም ሓገዝ ሕጊ ድንጋጌ (42 U.S.C. 11434a(2))፡ ናይቲ ቆልዓ ርክብ ሓበሬታ ምርካብ፡ ከምኡውን ስም ናይቲ ቆልዓ ዝመሃረሉ ቤት ትምህርቲ፤ 5. ምስቲ ዝቐረበ መበገሲ ወይ ለውጢ ብዝተኣሳሰር እንታይነት ናይቲ ቆልዓ ጸገም ዝገልጽ መግለጺ፡ ምስቲ ጸገም ዝተኣሳሰሩ ሓቅታት ሓዊስኩም፤ ከምኡውን 6. ነቲ ፀገም ንምፍታሕ ዝቐርብ ሓሳብ። ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ልዕሊ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ሰማዒ ክይህልዉኹም ይኽእል እዩ ክሳብ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዝሓትት ወገን ነቲ ኣብ ላዕሊ ዝተዘርዘረ ናይ IDEA ክፍሊ ለ ረጅሒታት ዘማልእ ናይ ግብእ መስርሕ ጥርግን ዘቐርብ።
መሰላት ተሳታፊ ኣብ ክሲ ምስማዕ	መሰላት ናይ ክሲ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:12 ዝኾነ ይኹን ኣብ ናይ ክሲ ምስማዕ ዝሳተፍ ወገን እዚኦም መሰል ኣለዎ፡- 1. ብዘይካ ክልቲኦም ወገናት ኣብ መስርሕ ፍርዲ ብዘይጠበቓ ክውከሉ መሰል ዘይብሎም ብሕጋዊ ኣማኻሪን ብፍሉይ ኣፍልጦ ወይ ስልጠና ዘለዎም ውልቀሰባትን ብዛዕባ ፀገማት ስንኩላን ቆልዑ ዝተዓጀበን ዝምከርን ክኸውን፤ 2. መርትዖ ምሃብ ገጽ ንገጽ ሕቶታት ምሕታት ከምኡውን መሰኻኸር ኣብኡ ንኸቐርቡ ምግዳድን፤ 3. ኣብቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ቅድሚ 5 ናይ ስራሕ መዓልቲ ንቲ ወገን ዘይተገልጸ ዝኾነ ይኹን መርትዖ ምትእትታው ይኽልክል፤ 4. ብጽሑፍ፡ ወይ ከም ድሌትኩም፡ ኤሌክትሮኒካዊ፡ ቃል ብቻሉ መዝገብ ናይቲ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ምርካብ፤ ከምኡውን 5. ናይ ኤሌክትሮኒካዊ ሓቅታት ርኽበታትን ውሳኔታትን ብጽሑፍ ወይ ብናትኩም ምርጫ ርኽቡ። መግለጺ ተወሳኺ ሓበሬታ - ARSD 24:05:30:12.01 እንተወሓደ ቅድሚ እቲ ናይ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ሓሙሽተ ናይ ስራሕ መዓልታት፡ ንሳትኹምን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ነቲ ካልእ ብዛዕባ ኩሎም ኣብታ መዓልቲ ዝተዛዘሙ ገምጋማትን ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ

	አብቲ መስርሕ ፍርዲ ከተጥቀሙሉ ዝሓሰቡ ዝኾነ ይኹን ገምጋማትን ከተፍልጡ ኣለኩም። ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ንናይ ምግላጽ ረጃሒታት ብዘይምኽባር ኣብቲ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ነቲ ዝምልከቶ ገምጋም ወይ ለበዋ ከግልል ይኽእል። መሰላት ወለዲ ኣብ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ከም ሓደ ኣብ መስርሕ ፍርዲ እትሳተፍ ወለዲ መጠን፡ ከምዚ ኽትገብሩ መሰል ኣለኩም፡- 1. እቲ ኣርእስቲ ናይቲ ክሲ ምስማዕ ዝኾነ ቆልዓ ኣብቲ ቦታ ክቐርብ ግበር፤ 2. እቲ ክሲ ምስማዕ ንህዝቢ ክፉት ምግባር፤ ከምኡውን 3. መዛግብቲ ናይ ክሲ ምስማዕን ርኽበታት ሓቅን ውሳኔታትን ብዘይ ክፍሊት ክቐርቡ ምግባር።
ውጽኢት ወይ ዝድለ ውጽኢት	ብጽሑፍ ውሳኔ ውጽኢት፡ መደምደምታ ሕጊ፡ ከምኡውን መሓደሪ ስጉምት ኣድላዩ እንተኾይኑ ብኣውራጃ ክውሰድ ኣለዎ።
ጥቕምታት	ካብ ዕለት ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ጀመሩ፡ እቲ ተማሃራይ ኣብቲ ሕጂ ዘለዎ ናይ ቤት ትምህርቲ ምድብ ክጸንሑ እዩ፡ ወላድን መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ብኽልእ መንገዲ እንተዘይተሰማሚዖም። እቲ ውሳኔ ብሕጋዊ መንገዲ ኣብ ልዕሊ ተኸታዕቲ ወገናት ቀያዲ እዩ። ይግባይ እንተዘይተባሂሉ፡ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ነቲ ውሳኔ ናይ ምትግባር ሓላፍነት ኣለዎ።
ውሳኔ ዝህብ ሰብ	ውሳኔታት ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:10.01 ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ንሓደ ቆልዓ FAPE ንምኽልካል ዝህቦ ውሳኔ፡ እቲ ጥሕስት ንFAPE ምኽሓድ ዝምልከት መዐቀኒታት ዘማልእ እንተዘይኮይኑ፡ ኣብ ምኽንያት ዝተመርኮሰ ክኸውን ኣለዎ። ኣብ ኣገባባዊ ጥሕስት ዘጠቓልል ጉዳያት፡ ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ፡ ሓደ ቆልዓ FAPE ዘይምቕባሉ ብሰንኪ ኣገባባዊ ጉድለታት ምዃኑ ጥራይ እዩ ክረከብ ዝኽእል፤ 1. ንመሰል ውላድካ FAPE ዕንቅፋት ገይሩ፤ 2. ንውላድካ FAPE ምቕራብ ብዝምልከት ኣብ መስርሕ ውሳኔ IEP ክትሳተፍ ዘለካ ዕድል ብዓቢኡ ይድርቶ፤ወይ 3. ናይ ውላድካ ናይ ትምህርቲ ሓገዝ ክኸልከል ይገብር። ኣብዚ ክፍሊ ዝኾነ ይኹን ነገር ነቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ንሓደ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ድንጋገታት IDEA ክኸተል ካብ ምእዛዝ ዝኽልከል ኣይኮነን። ዘይሻራዊ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ - ARSD 24:05:30:10 እንተወሓደ፡ እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ነዚ ዝስዕብ ክገብር ኣለዎ፡- 1. ዘይሻራዊ ምዃን (ማለት ሰራሕተኛ ክፍሊ ትምህርቲ ሳውዝ ዳኮታ ወይ ናይ ከባቢ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዘይምዃን፡ ከምኡውን ምስቲ ኣብቲ መስርሕ ፍርዲ ዘሎ ሰብ ዕላማዊነት ዝጋጮ ውልቃዊ ወይ ሞያዊ ረብሓ ዘይብሉ)፤ 2. ብዛዕባ ድንጋገታት IDEA፡ ንIDEA ዝምልከቱ ደንባታት ፌደራልን ግዝኣትን፡ ከምኡውን ብቤት ፍርዲ ፌደራልን ግዝኣትን ብዛዕባ IDEA ዝወሃቡ ሕጋዊ ትርጉማትን ፍልጠትን ርድኢትን ክህልዎም፤ 3. ብመሰረት ግቡእ፡ ደረጃ ዘለዎ ሕጋዊ ኣሰራርሓ ናይ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ናይ ምክያድ ፍልጠትን ዓቕምን ዝውንን፤ 4. ኣብ ግቡእን ደረጃ ዘለዎን ሕጋዊ ኣገባባት መሰረት ብምግባር ውሳኔታት ናይ ምውሳኔን ምጽሓፍን ፍልጠትን ክእለትን ክህልዎም እዩ። ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣትን ኣውራጃ ቤት ትምህርትን ከም ክሲ ሰማዒ ሓላፍቲ ኮይኖም ዘገልግሉ ሰባት ዝርዝር ይሕዙ። እቲ ዝርዝር መግለጺ ብቕዓት ነፍሲ ወከፍ ሰብ ክጠቓልል ይግባእ።

ናይ መመልከቲ፡ ናይ ኣኼባን ናይ ውሳኔ ግዜን	ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ (እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ክሲ መስማዕ እንተሓተቱ) ናይቲ ቅድሚኡ ክልተ ዓመት ዘጋጠመ ጥሕስት መርትዖ ከተቐርቡ ይጠልብ ወይ ብዛዕባ ናይ ግብኣ መስርሕ ጥርግን ይፈልጡ ወይ ክፈልጡ ነይርዎም። እዚ ኣብ ላዕሊ ዘሎ ናይ ግዜ መስመር ብስንኪ እዞም ዝስዕቡ ምክንያታት ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን እንተተኸልኪልኩም ኣይምልከተኩን እዩ፡- 1. እቲ ፀገም ተፈቲሑ ዝብል ብናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝቐርብ ግጉይ ፀብግብ፤ ወይ 2. እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ዝድለ ሓበሬታ ኣይክካፈልኩምን እዩ። ናይ ክሲ ምስማዕ ግዜ መስመራት ድሕሪ ናይ 30 መዓልታት ናይ ውሳኔ ግዜ ወይ ናይ ምትዕርራይ ግዜ ካብ 45 መዓልታት ኣብ ዘይውሕድ እዋን፡ ኣድላዩ እንተኾይኑ፡ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት ክረጋግጽ ኣለዎ፤ 1. ኣብቲ ፍርዲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ተበጺሑ ኣሎ፤ ከምኡውን 2. ቅዳሕ ናይቲ ውሳኔ ንዓኹን ናብቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ክለኣኽ እዩ። ብሕቶኻ ወይ ብሕቶ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ፡ እቲ ናይ ምስማዕ ሓላፊ ናይዚ መደብ ምንዋሕ ክህበኩም ይኽእል። ነፍሲ ወከፍ ናይ ክሲ ምስማዕ ፍርዲ ንዓኹን ንውላድኩን ኣብ ዝምቐል ግዜን ቦታን ክካየድ ኣለዎ።
ድሕሪ ፋይል ምግባር ኣገልግሎት ውላደይ እንታይ ይኸውን?	ኩነታት ቆልዓ ኣብ እዋን መስርሕ ("Stay-Put") - 34 CFR 300.518፤ ARSD24:05:30:14 ዝኾነ ይኹን ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ወይ ናይ ምስማዕ ጥርግን እንተጋጠሙ፡ እቲ ኣብቲ መስርሕ ፍርዲ ዝሳተፍ ሰብ ኣብ ትምህርታዊ ምድብ ክጸንሕ እዩ፡ ክሳብ ቤት ጽሕፈት ፍሉይ ትምህርቲ መደባት ናይቲ ግዝኣት ወይ ኣውራጃ ቤት ትምህርትኩም እንተዘይተሰማሚዑ። ንመጀመርታ ግዜ ናብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ንምእታው ትሓትቱ እንተኾንኩም፡ ውላድኩም፡ ኩሉ ኣገባባት ክሳብ ዝውዳእ፡ ብፍቓድኩም፡ ኣብ መደብ መንግስታዊ ቤት ትምህርቲ ክኣቱ እዩ። ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ብመሰረት ክፍሊ ለ ካብ ሓደ ካብ IDEA ክፍሊ ሐ ናብ ክፍሊ ለ ዝሰጋገር ቆልዓ ናይ መጀመርታ ኣገልግሎት ሕቶ ዘጠቓልል እንተኾይኑ፡ እቲ ቆልዓ ድማ ድሕሪ ደጊም እቲ ቆልዓ ወዲ ሰለስተ ዓመት ስለዝኾነ ንኣገልግሎት ክፍሊ ሐ ብቐዕ እንተዘይኮይኑ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ከምኡ ኣይኮነን። እቲ ቆልዓ ክረኽብ ዝጸንሐ ኣገልግሎት ክፍሊ ሐ ንምሃብ ዝድለ እዩ። እቲ ቆልዓ ብመሰረት ክፍሊ ለ ንፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ብቐዕ እንተኾይኑን መጀመርታ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ክትህብ እንተተሰማሚዑኩን፡ ሽዑ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቶም ኣብ መንጎኹን ኣብ መንጎ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ዘይካትዑ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ክህብ ኣለዎ። ብመሰረት ኣገባባት ስነ-ምግባር IDEA ብወላዲ ወይ ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ጥርግን ክቐርብ ከሎ፡ እቲ ቆልዓ ክሳብ እቲ ይግባይ ዝፍታሕ ኣብ ግዝያዊ ኣማራጺ ትምህርታዊ ምድላው ክጸንሕ ኣለዎ፡ ፍሉይ ኩነታት እንተዘይሃልዩን/ወይ ንስኻን ኣውራጃ ቤት ትምህርትን እንተዘይተሰማሚዑኩም። ኣብ መስርሕ ምጽራይ ዝርከብ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ኣብ ምምዳብ ለውጢ ግብእ ምዃኑ ምሳኹም እንተተሰማሚዑ፡ እቲ ምምዳብ ክሳብ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ዝውዳእ ኣብ መንጎ ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣትን ንሳትኹን ከም ስምምዕ ይቐጽር።
ድሕሪ ምምልካት እንታይ ይኸውን?	እኹል ምዃኑ ናይቲ ጥርግን - ARSD 24:05:30:08.04 እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ዝቐበል ወገን እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ካብ ዝበፅሐ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልቲ ብፅሑፍ ነቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊን ነቲ ካልእ ወገንን እቲ ተቐባሊ ወገን እቲ ናይ ግብኣ መስርሕ ጥርግን ዘየማልእ እዩ ኢሉ ዝኣመነሉ እንተዘይኮይኑ እኹል እዩ ተባሂሉ ይውሰድ ንዋታዊ ጠለባት ናይ IDEA። ከምዚ ዝበለ ምልክታ ካብ ዝበጽሑ ኣብ ውሽጢ ሓሙሽተ መዓልታት፡ እቲ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ኣብ ገጽ ናይቲ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ውሳኔ ክህብ ኣለዎ፡ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርግን ንትሕዝቶ ረቛሒታት IDEA

ዘማልእ ድዩ ኣይኮነን ዝብል ውሳኔ ክህብ ኣለዎ፡ ነቲ ውሳኔ ድማ ብጽሑፍ ንተኸታዕቲ ብቕጽበት ክፍልጥ ኣለዎ። .

ሓደ ሰልፊ ነቲ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ናይ ምስማዕ ክእለቱ ከዐርዮ ዝኸለል ከምዚ ዝስዕብ እንተድኣ ኹይኑ ጥራይ ኢዩ፡-

1. እቲ ካልእ ወገን ድማ ነቲ ምምሕያሽ ብጽሑፍ ይሰማማዕን ነቲ ዝተመሓየሸ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ኣብ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክፈትሖ ዕድል ይወሃቦ፤ ወይ
2. እቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ቅድሚ እቲ መስርሕ ምጅማሩ ካብ ሓሙሽተ መዓልቲ ዘይውሕድ ግዜ ንኸመሓየሽ ፍቓድ ክህብ እንተዘይከኢሉ እቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ፍቓድ ይህብ።

እቲ ብመሰረት ክፍሊ ለ ዘሎ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ግዜ፡ እቲ ውድብ ናይ ውሳኔ ኣኼባ መደብ ሓዊሱ ዝተመሓየሸ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ምስ ዘቕርብ ዳግማይ ይጅምር።

ካብቲ ብኣኹም ወይ ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ዝቐረበ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ብዝተፈለየ ጉዳይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ከተቐርቡ ትክእሉ ኢኹም።

ብወላዲ ንዝቐረበ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ዝሃቦ መልሲ ኣውራጃ

ንሳትኹም እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ዝሓተትኩም ወገን እንተኾይንኩም እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ጥርዓንኩም ዘሎ ዛዕባ ብዝምልከት ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ኣቐዲሙ ብጽሑፍ **እንተዘይሰዲዱልኩም**፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ፡ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ካብ ዝቐበል ኣብ ውሽጢ 10 መዓልታት፡ መልሲ ክሰደልኩም ኣለዎ፡ እዚ ድማ፡-

1. ኣገባብ ጥርዓን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ ጥርዓንኩም ዝተላዕለ ስጉምቲ(ታት) ስለምንታይ ከም ዝወሰደ ወይ ከም ዘይወሰደ ዝገልጽ ሙበርሂ፤
2. መግለጺ ናይቶም ካልኣት ጉጅለ IEP ኣብ ግምት ዘእተዎም ኣማራጺታትን እቶም ኣማራጺታት ተቐባልነት ዘይረኽቡሉ ምኽንያታትን፤
3. ብዛዕባ ነፍሲ ወከፍ ኣሰራርሓ ገምጋም መዝገብ ወይ ጸብጸብ እቲ ከም መሰረት እቲ ዝቐረበ ወይ ዝእበየ ስጉምቲ(ታት) ኹይኑ እተጠቐሙሉ ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ዝገልጽ መግለጺ፤ **ከምኡውን**
4. ምስቲ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ዝሓሰበ ወይ ዝነጸጎ ስጉምቲ(ታት) ዝዛመድ ካልእ ምኽንያታት ዝገልጽ መግለጺ።

ብመሰረት እዚ ክፍሊ ዝሃቦ መልሲ ናይ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንመስርሕ ግብእ መስርሕ ምስማዕ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ጥርዓንኩም እኹል ከምዘይኮነ ካብ ምግላጽ ዝኸልከል ኣይኮነን።

ካልእ ወገን ንዝቐረበ ጥርዓን ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዝሃቦ መልሲ

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዝሓተት ወገን እንተኾይኑ፡ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ዝቐበል ወላዲ፡ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ካብ ዝበጽሖ ኣብ ውሽጢ 10 መዓልታት፡ ናብቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብቲ ግብእ መስርሕ ንዝለዓሉ ሕቶታት ቀጥታዊ መልሲ ክሰድድ ኣለዎ።

ኣኼባ ውሳኔ - 34 CFR 300.510፤ ARSD 24፡ 05፡ 30፡ 08.12

ንሳትኹም እቲ ንኸስማዕ ዝሓተቱ ወገን እንተኾይንኩም፡ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልታት ምልክታ ጥርዓንኩም ካብ ዝበጽሖኩም፡ ከምኡውን ቅድሚ እቲ መስርሕ ፍርዲ ምጅማሩ፡ **እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ** ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክጽውዕ ኣለዎ፡ እዚ ድማ፡-

1. እዚ ንዓኹን ኣብ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓንኩም ብዛዕባ ዝተባህለ ሓቅታት **ፍሉይ ኣፍልጦ** ዘለኩምን ዝምልከቶም ኣባላት ጋንታ IEPን የጠቓልል፤
2. ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ወኪሉ ናይ ውሳኔ ስልጣን ዘለዎ ወኪል ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ሓዊሱ፤ **ከምኡውን**
3. ምስ ጠበቓ እንተዘይተረኺቦም ንጠበቓ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣይሓውስን እዩ።

ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃኹን እቶም ዝምልከቶም ኣባላት ጋንታ IEP ኣብቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክሳተፉ ክትውስኑ ኢኹም።

ዕላማ ናይቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ፡ ነቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓንኩም፡ ከምኡውን ነቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓንኩም መሰረት ዝኾነ ሓቅታት ንምዝታይ እዩ፡ ምእንቲ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ መሰረት ናይቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ዝኾነ ክርክር ንምፍታሕ ዕድል ክረክብ።

እዚ ናይ ውሳኔ ኣኼባ እዚ ክሳብ እንተዘይኮይኑ ኣድላዩ እዩ፡-

1. ንስኻ ከምኡውን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ኣኼባ ክትገድፎ ብጽሑፍ ትሰማምዑ፤ ወይ
2. ንስኻ ከምኡውን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብዚ ሰነድ ዝተገልጸ መስርሕ ሽምግልና ክትጥቀሙ ትሰማምዑ።

ናይ 30 መዓልቲ ናይ ውሳኔ ግዜ

እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ካብቲ ዘቕረብካዮ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ኣብ ውሽጢ 30 መዓልታት ነቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን እንተዘይፈቲሑዎ፡ እቲ ግቡእ መስርሕ ክኸሰት ይኽእል። ብዘይካ እዚ ኣብ ታሕቲ ተገሊጹ ዘሎ፡ ኣብ ትሕቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ናይ መወዳእታ ውሳኔ ንምሃብ ዝወሃበሉ ናይ ግዜ ገደብ እዚ ናይ 30 መዓልታት ናይ ውሳኔ ግዜ ምስ ወድኦ ይጅምር።

ንስኻን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ክልቲኹም ነቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክትገድፍዎ ወይ ኣብ ክንዲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ሽምግልና ክትጥቀሙ እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ኣብቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ዘይምስታፍኩም ንመስርሕ ፍታሕን ናይ ምስማዕ መደብን ክሳብ እቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ዝካየድ ከደናጉዮ እዩ።

ድሕሪ ርትዓዊ ጸዕርን ምዝገባን፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ተሳትፎኹም ክረከብ እንተዘይክእሉ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ኣብ መወዳእታ ናይቲ ናይ 30 መዓልታት ናይ ውሳኔ ግዜ፡ ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ንናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓንኩም ክነጽጎ ክሓትት ይኽእል።

ኣብቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ተሳትፎኹም ንምርካብ ዝገብር ጸዕርታት ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ሰነድ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ንክልቲኦም ዝተሰማምዑሉ ግዜን ቦታን ንምድላው ዝገበር ፈተነታት መዝገብ ከጠቓልል ኣለዎ፡ ንኣብነት፡-

1. ዝርዝር መዛግብቲ ናይ ዝተገብረ ወይ ዝተፈተነ ጸውዒታት ቴሌፎንን ውጽኢት ናይቶም ጸውዒታትን፤
2. ናባኹም ዝተላእከ ደብዳቤታትን ዝተቐበሉ መልስታትን ቅዳሓት፤ ከምኡውን
3. ዝርዝር መዛግብቲ ናይቲ ናብ ዝኹም ወይ ኣብ ስራሕ ቦታኹም ዝገበርኩዎ ምብጻሕን ውጽኢት ናይቲ ምብጻሕን።

ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ውሳኔ ኣኼባ እንተዘይክእሉ ወይ ኣብ ውሽጢ 15 መዓልታት ጥርዓንኩም ምልክታ ካብ ዝበጽሖ ኣብ ናይ ውሳኔ ኣኼባ እንተዘይተረኺቡ፡ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ንምጅማር ምትእትታው ናይ ሓደ ናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ክትሓትቱ ትኽእሉ ኢኹም።

ናይ 30 መዓልታት ርዝነት ምትዕራይ - ARSD 24:05:30:08.14

እቲ ናይ 30 መዓልታት ናይ ውሳኔ ግዜ ውሱን እዩ፡ እቲ ናይ 45 መዓልታት ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ድማ ይጅምር፡ ድሕሪ ሓደ ካብዞም ዝስዕቡ ፍጻመታት ኣብ ዘሎ መዓልቲ፡-

1. ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ነቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ክትገድፎ ብጽሑፍ ትሰማምዑ፤
2. ድሕሪ ምጅማር ናይ ሽምግልና ወይ ውሳኔ ኣኼባ ግን ከኣ ቅድሚ ምዝዛም ናይቲ ናይ 30 መዓልታት ግዜ፡ ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ብጽሑፍ ትሰማምዑሉ፡ ዝኾነ ይኹን ስምምዕ ክብጻሕ ከምዘይክእል፤ ወይ
3. ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ድሕሪ እቲ ናይ 30 መዓልታት ናይ ውሳኔ ግዜ ምዝዛም ሽምግልና ክትቅጽሉ ብጽሑፍ እንተተሰማሚዕኩም፡ ድሒርኩም ግን፡ ወይ ንሳትኹን ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ካብቲ መስርሕ ሽምግልና ክትግለሉ ኢኹም።

ናይ ጽሑፍ ስምምዕ - ARSD 24:05:30:08.15

ኣብቲ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ነቲ ክርክር ክፍታሕ እንተድኣ ተወሲኑ፡ ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ብሕጋዊ መንገዲ ቀዳዲ ስምምዕ ክትገብሩ ኣለኩም፡-

1. ብኣኹን ፍቓድ ዘለዎ ፈራሚ ወኪል ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ዝተፈረመ፤ ከምኡውን
2. ኣብ ዝኾነ ናይ ግዝኣት ቤት ፍርዲ ወይ ናይ ኣመሪካ ኣውራጃ ቤት ፍርዲ ተፈጻሚ እዩ።

	ንሳትኹን እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃን ኣብ ናይ ውሳኔ ኣኼባ ብጽሑፍ ስምምዕ እንተ ኣቲኹም፡ ንሳትኹን ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ስምምዕ ካብ ዝፍረም ኣብ ውሽጢ 3 ናይ ስራሕ መዓልታት ክስርዝዎ ትኽእሉ ኢኹም።
ኣብ ግምት ከተእትዎም ዘለካ ነገራት	ርእሰ-ጉዳይ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ - ARSD 24:05:30:09.05 ንሳትኹን ወይ እቲ ንናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ዝሓትት ኣውራጃ ቤት ትምህርቲ፡ እቲ ካልእ ወገን እንተዘይተሰማሚዑ፡ ኣብቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ዘይተልዓሉ ሕቶታት ከተልዕሉ ኣይትኽእሉን። ዋላ ምስቲ ውሳኔ ዘይትሰማምዑ እንተኹንኩም እቲ ውሳኔ ብሕጋዊ መንገዲ ቀያዲ እዩ። እቲ ውሳኔ ይግባይ እንተቐረበሉ እቲ ይግባይ ናይ መወዳእታ ክሳብ ዝኸውን ተግባራዊ ኣይከውንን። እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ብተለምዶ ብጠበቓ ይውከል።
ወድእ	ኣብቲ ከባቢ ዝርከብ ዝኾነ ይኹን ነጻ ወይ ትሑት ወጻኢታት ዘለዎ ሕጋውን ካልእ ተዛማዲ ኣገልግሎታትን ንኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ክሕበር ኣለዎ። 1. ነቲ ሓበሬታ ትሓቱ፤ ወይ 2. ንሳትኹም ወይ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ኣቕራብኩም ኣለኹም። ሓደ ወላዲ ጠበቓ እንተቐጸሩ፡ ብናይ ዝሓ ርእሰ ወጻኢታት እዩ። ንተወሳኺ ሓበሬታ ክፍሊት ጠበቓ ኣብ ታሕቲ ርእ።
ተወሳኺ ሓበሬታ	መወዳእታ ናይቲ ውሳኔ ኣብ መስርሕ ፍርዲ ዝወሃብ ውሳኔ ናይ መወዳእታ እዩ፡ ብዘይካ ዝኾነ ኣብቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ፍርዲ ዝሳተፍ ወገን ነቲ ውሳኔ ብሲቪላዊ ስጉምቲ ይግባይ ክብል ይኽእል። ሲቪላዊ ስጉምታት - 34 CFR 300.516፤ ARSD 24:05:30:11 ዝኾነ ሰማዒ ወገን (ንሳትኹም ወይ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ) ብውጽኢታትን ውሳኔታትን ናይቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ (ንኣገባብ ኣካይዳ ዝምልከት መስርሕ ፍርዲ ሓዊሱ) ዘይዓገበ፡ ንናይ መስርሕ ጥርዓን ብዝምልከት ሲቪላዊ ስጉምታት ክሲ ናይ ምቕራብ መሰል ኣለዎ። እቲ ክሲ ኣብ ዝኾነ ኣብ ከምዚ ዓይነት ጉዳይ ስልጣን ዘለዎ ናይ ግዝኣት ቤት ፍርዲ ወይ ኣውራጃዊ ቤት ፍርዲ ኣሜሪካ ክቐርብ ይኽእል እዩ፡ እቲ ዝካታዕ መጠን ገንዘብ ኣብ ግምት ከየእተወ። እቲ ጉዳይ ዘምጽእ ወገን፡ እቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ሲቪላዊ ስጉምቲ ክሲ ክቐርብ ካብ ዝወሰነሉ ዕለት ጀሚሩ 30 መዓልታት ኣለዎ። ኣብቲ ሲቪል ክሲ፡ ቤት ፍርዲ፡- 1. የእስተዳደር ሂደትን መዝገቦች መቀበል፤ 2. ሓደ ወገን ብዝቐረበሉ ሕቶ ተወሳኺ መርትዖ ክሰምዕ፤ ከምኡውን 3. ውሳኔኡ ኣብ ምብዛሕ መርትዖ መሰረት ብምግባር ቤት ፍርዲ ኣግባብነት ዘለዎ ኮይኑ ዝወሰኖ ረድኤት ይህብ። ኣብ ክፍሊ ለ ናይቲ IDEA ነቲ ኣብ ትሕቲ ቅዋም ዘሎ መሰላትን ኣሰራርሓታትን ፍታሕን ዝቐይድ ወይ ዝድርቶ ነገር የለን እቶም ብ1990 ዝወጸ ድንጋጌ ሕጊ ስንክልና ዘለዎም ኣመሪካውያን ርዕሲ V ናይ 1973 ሕጊ ምሕዳስ ወይ ካልእ ንመሰላት ስንኩላን ቁልዑ ዝሕሉ ፌደራላዊ ሕግታት እንተ ዘይከውይኑ ኣብ ትሕቲ እዚ ኣብ ትሕቲ ኸፋል ለ ዝርከብ ረድኤት ንምርካብ ተባሂሉ ዝወጸ ሕጊ ሲቪላዊ ስጉምቲ ቐድሚ ምውሳዱ እንተ ዘይከውይኑ ግቡእ መስርሕ ናይ ምስማዕ ክሲ ንምምዝጋብ ዝግበር ግቡእ መስርሕ እቲ ስጉምቲ ኣብ ትሕቲ ክፍሊ ለ ናይ IDEA እንተድኣ ቐረቡ ማዕረ እቲ ዘድሊ ክውዳእ ኣለዎ ። ክፍሊት ጠበቓታት - 34 CFR 300.517፤ ARSD 24:05:30:11.01 ኣብ ዝኾነ ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይ IDEA ዝቐርብ ስጉምቲ ወይ መስርሕ፡ ቤት ፍርዲ ከም ድሌቱ፡ ንሳትኹም እቲ ዝሰዓረ ወገን እንተኾይንኩም፡ ከም ኣካል ናይቲ ብኣውራጃ ቤት ትምህርቲ ክኸፈል ዘለዎ ወጻኢታት፡ ርትዓዊ ክፍሊት ጠበቓታት ክህብ ይኽእል። ናይ ውሳኔ ኣኼባ ኣብ ምምሕዳራዊ መስርሕ ወይ ናይ ቤት ፍርዲ ስጉምቲ ከም መስርሕ ፍርዲ ኣይቁጸርን፡ ንዕላማታት እዞም ናይ ጠበቓታት ክፍሊት ድንጋጌታት ድማ ከም ምምሕዳራዊ ፍርዲ ወይ ናይ ቤት ፍርዲ ስጉምቲ ኣይቁጸርን እዩ።

	ቤት ፍርዲ ንክፍሊ መደብ ሓፈሻዊ ህዝባዊ ትምህርቲ ወይ አውራጃ ቤት ትምህርቲ ርትዓዊ ክፍሊት ጠበቓታት ክህብ ይኽእል እዩ፡ እዚ ድማ ቤት ፍርዲ ጠበቓኻ ክኸፍሎ ክጠልቦ ይኽእል እዩ፡ ጠበቓኻ ኣብ ዝምልከቶ ጥርዓን ወይ ስዒቡ ዝመጽእ መስርሕ ዘይግቡእ፡ ዘይምኽንያታዊ፣ ወይ መሰረት ዘይብሉ ስጉምቲ እንተተዋፊሩ፡ ወይ ከምኡውን ጠበቓኻ ከም ንእሽቶ ነገር፡ ዘይምኽንያታዊ ወይ ንእሽቶይ ምዃኑ ክሲ ምቕራብ እንተቐጺሉ፡ እቲ ቤት ፍርዲ ብውሳኔኡ ነቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ወይ ስዒቡ ዝመጽ ስጉምቲ ኸትወስድ ዝሓተትካሶ ሕቶ ንዝኸነ ይኹን ዘይግቡእ ዕላማ እንተ ቐሪቡ እቲ ቤት ፍርዲ ንዓኻ ወይ ጠበቓኻ ኸትከፍሎ ዝሓተተካ ኸፍሊት ከም ክፍሊት እቲ ሽው ሰፊኑ ዘሎ ኸፍሊ ትምህርቲ ወይ አውራጃ ቤት ትምህርቲ ገይሩ ነቶም ምኽንያታውያን ጠበቓታት ክህበኩም ይኽእል እዩ፡ ከም ምሽጋር ዘየድሊ ምድንጓይ ወይ ዋጋ ናይቲ ጉዳይ ምንካይ ዝኣመሰለ ነገራት፡፡ ንሳትኹም እቲ ዝሰዓረ ወገን እንተኹም፡ ቤት ፍርዲ ንሳትኹም ወይ ጠበቓኹም ኣብቲ ስጉምቲ፡ ወይ ኣብ እዋን መስርሕ እንተተረኺቡ፡ ቤት ፍርዲ ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ዝተዋህበካ መጠን ክፍሊት ጠበቓ ይቐንሱ፡ 1. የክርክሩ የመጨረሻ መፍትሄ ያለምክንያት ዘግይቷል፤ 2. ክፍሊት ጠበቓኹም ካብቲ ኣብቲ ማሕበረሰብ ዝርከቡ ተመሳሳልቲ ጠበቓታት ንተመሳሳሊ ኣገልግሎት ዝሓትት ናይ ሰዓት ዋጋ ብዘይምኽንያታዊ መንገዲ ዝለዓለ እዩ፤ 3. ባህሪ ናይቲ ፍርዲ ኣብ ግምት ብምእታው፡ ጠበቓኹም ዘሕልፎ ግዜ፡ ከምኡውን ጠበቓኹም ዝህቦ ሕጋዊ ኣገልግሎት፡ ካብ መጠን ንላዕሊ እዩ፤ ወይ 4. ጠበቓኻ ብዛዕባ እቲ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ጥርዓን ንቤት ትምህርቲ ግቡእ ሓበሬታ ኣይሃበን፡፡ እዘም ናይ ምጉዳል ድንጋጋታት ኣብ ዝኸነ ይኹን ስጉምቲ ወይ መስርሕ ተግባራዊ ኣይኮኑን ቤት ፍርዲ ክፍሊ ትምህርቲ ወይ አውራጃ ናይቲ ግዝኣት ናይ መወዳእታ ውሳኔ ናይቲ ስጉምቲ ወይ መስርሕ ብዘይምኽንያታዊ መንገዲ ከምዘደናገሞ ወይ ድማ ምጥሓስ ክፍሊ ለ IDEA ከምዘነበረ እንተተረኺቡ እዩ፡፡
ቆልጡፍ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ	እቶም ዝተቐላጠፉ ናይ ክሲ መስርሕ ምስማዕ ረጅሒታት ኣብ ስራሕ ዝኣትዉ ን1) ስነ-ምግባር ምምዳብ ዝምልከት ናይ ምስማዕ ሕቶ ኣብ ዝረኣየሉ እዋን ጥራሕ እዩ፤ ወይ 2) ናይ መግለጺ ምውሳኔ፤ ወይ 3) ሓደ LEA ነቲ ሕጂ ዘሎ ኣቀማምጣ ናይቲ ቆልዓ ምዕቃብ ኣብ ልዕሊ እቲ ቆልዓ ወይ ንኻልኣት መጉዳእቲ ክስዕብ ዓቢ ተኸእሎ ከምዘለዎ ይኣምን፡፡ እቲ ዝተቐላጠፈ መደብ ብናይ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ክሕደግ ኣይከእልን እዩ፡፡

ርኽበታትን ውሳኔታትን ንኣማኻሪ ፓነልን ሓፈሻዊ ህዝብን

ቤት ጽሕፈት መደባት ፍሉይ ትምህርቲ ናይቲ ግዝኣት፡ ዝኸነ ውልቃዊ መለለዩ ሓበሬታ ድሕሪ ምሕዳሱ፡ ውጽኢትን ውሳኔታትን ናይቲ ክሲ ሰማዒ ሓላፊ ናብ ኣማኻሪ ፓነል ናይቲ ግዝኣት የመሓልፎ፡ ነቲ ርኽበታትን ውሳኔታትን ድማ ንህዝቢ ክቐርብ ይገብር፡፡

ምትሕልላፍ መሰላት ወለዲ

ምስግጋር መሰላት ወለዲ ኣብ ዕድመ ዝበዝሐ

34 CFR 300.520፤ ARSD 24:05:30:16.01

ሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ዓሰርተ ሸምንተ ዓመት ምስ መልእኦ፡ ዕድመ ንብዝሒ ምስ በጽሐ (ብዘይካ ሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ መሰላቱ ዝተቋረጸ ወይ ንኻልእ ወገን ዝተመደበ)፡ እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ንኹሉ መሰላት ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ካባኻ ናብ... እቲ ዓቢ ሰብ፡ ብዘይካ እቲ ናይ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ወይ ንዓቢ ውላድኩም ወይ ንዓኹም ዝኸነ ይኹን ኣብ ትሕቲ ፍሉይ ትምህርቲ ዝድለ ዝኸነ ይኹን ምልክታ ንዓኻን ንውላድኩን በቲ ሕማም ክለኸፍ እዩ፡፡

ውላድኩም ኣብ ናይ ዓቢይቲ ወይ ትሕቲ ዕድመ፡ ናይ ግዝኣት ወይ ናይ ከባቢ መእሰሪ ትካል እንተተኣሰሩ፡ ኩሉ መሰላት ብመሰረት IDEA ክፍሊ ለ ወዲ 18 ዓመት ምስ በጽሐ ናብ ውላድኩም ክሰጋገር እዩ፡፡

እቲ ቤት ትምህርቲ አውራጃ ነቲ ቆልዓን ንዓኻን ብዛዕባ ምስግጋር መሰላት የፍልጥ፡፡

ምስ ሕጊ ግዝኣት ዝሰማማዕ፡ ሓደ ብቑዕ ቆልዓ መሰሉ ዘይተቐረጸ ወይ ብቤት ፍርዲ ንኻልእ ወገን ዘይተመደበ፡ ምስ ትምህርታዊ መደቡ ኣመልኪቱ ብሓበሬታ ዝተሰነየ ፍቓድ ናይ ምሃብ ዓቕሚ **ከምዘይብሉ** እንተተረጋገጹ፡ እቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ነቲ ወላዲ ወይ እቲ ወላዲ እንተዘይተረኸቡ፡ ኣብ ምሉእ ብቕዓት ናይቲ ቆልዓ ብመሰረት ክፍሊ ለ ናይ IDEA ንትምህርታዊ ረብሓታት ናይቲ ቆልዓ ዝውክል መተካእታ ወላዲ።

አሕጽሮተ ቃላትን ትርጉማቸውን።

ARSD – ምምሕዳራዊ ሕግታት ሳውዝ ዳኮታ ኣብ መርበብ ሓበሬታ ቤት ምኽሪ ምርምር ሕጊ ሳውዝ ዳኮታ ይርከብ፡-

<http://sdlegislature.gov/Rules/DisplayRule.aspx?Rule=24:05>።

ውጥን ምትእትታው ባህሪ (Behavior Intervention Plan, BIP)– ወይ ውጥን ደገፍ ባህሪ - ንዝድለ ባህርያት ብኣወንታ ብምድልዳል ናይ ሓደ መምህር ናይ ምትካእ ክእለትን ውጽኢትን ዘመሓድር ውጥን እዩ።

ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ – ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ማለት ከምቲ ኣብ §300.304 ክሳብ 300.311 ዝተገምገመ ቆልዓ ማለት እዩ፡ ናይ ኣእምሮ ስንክልና ዘለዎ፡ ናይ ምስማዕ ጸገም (ጽሑፍን ሓዊሱ)፡ ናይ ምዝራብ ወይ ቋንቋ ጸገም ዘለዎ፡ ናይ ምርኣይ ጸገም ዘለዎ (ንዓይነ ስውርነት ሓዊሱ)፡ ከቢድ ስምዒታዊ ስንክልና (ኣብዚ ክፍሊ፡ "ኣእምሮኣዊ ስንክልና") ናይ ኣዕጽምቲ ምምዝባል፡ ምጉዳል ኣካላት፡ ኦቲዝም፡ ስንባደ ዝፈጥር መጉዳእቲ ሓንጎል፡ ካልእ ሕክምናዊ ኩነታት፡ ናይ ትምህርቲ ስንክልና፡ ጸማማት ወይ ዓይነ ስውራን፡ ወይ ብዙሕ ኣካላዊ ስንክልናታትን፡ ከም ውጽኢቱ ድማ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ዝሓትት ምዃኑ እዩ።

CFR – ሕጊ ደንቢ ፌዴራል

ፍቓድ – ብሓበሬታ ዝተሰነዩ ፍቓድ ማለት ምስቲ ፍቓድ ዝድለዩሉ ንጥፊት ዝተኣሳሰር ኩሉ ሓበሬታ ምሉእ ብምሉእ ተሓቢርኻ ማለት እዩ።

መዓልቲ – ካብ ናይ ስራሕ መዓልቲ ወይ ናይ ትምህርቲ መዓልቲ ወጻኢ ካልእ ናይ ካላንደር መዓልቲ ማለት እዩ።

ናይ ግቡእ መስርሕ – ንመሰላት ሓደ ሰብ ዝሕሉ ኣገባባት ዘመልከት ሕጋዊ ቃል እዩ። ኣብ ፍሉይ ትምህርቲ፡ ግቡእ መስርሕ ምሃብ ማለት ዘድሊ ኣገባባዊ መከላኸሊታት ይኸተል ማለት እዩ፡ ከምኡውን ንመስርሕ ምምሕዳራዊ መስርሕ ምስማዕ ይገልጽ (ንኣብነት 'ግቡእ መስርሕ ጥርዓን' ከምኡውን 'ግቡእ መስርሕ ክሲ ምስማዕ')።

ድንጋጌ ሕጊ መሰላት ትምህርትን ብሕታዊነትን ስድራቤት (FERPA) – ንብሕታዊነት መዛግብቲ ትምህርቲ ተማሃሮ ዝሕሉ ፌዴራላዊ ሕጊ።

ነጻ ግቡእ መንግስታዊ ትምህርቲ (FAPE) – 'ነጻ ግቡእ ህዝባዊ ትምህርቲ' ወይ 'FAPE' ማለት ብናይ ህዝቢ ወጻኢታት፡ ኣብ ትሕቲ መንግስታዊ ክትትልን ኣንፈትን፡ ብዘይ ክፍሊት ዝወሃብ ፍሉይ ትምህርትን ተዛመድቲ ኣገልግሎታትን ማለት እዩ፤ ናይ **ግዝኣት ትምህርቲ ትካል (SEA)** ረጃቢታት ምምላእ፤ ኣብቲ ግዝኣት ግቡእ ቅድመ ትምህርቲ፡ መባእታ ወይ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቲ ምሕዋስ፤ ከምኡውን ብመሰረት ውልቃዊ መደብ ትምህርቲ (IEP) ይወሃቡ።

ገምጋም ተግባራዊ ባህሪ (FBA) – ውጽኢታዊ ትልሚ ምትእትታው ባህሪ ንምጽሓፍ፡ ተግባር (ዕላማ) ናይ ሓደ ባህሪ ንምርዳእ ዳታ ምእካብ መስርሕ እዩ።

ነጻ ትምህርታዊ ገምጋም – ምስቲ ናይቲ ቤት ትምህርቲ ኣውራጃ ገምጋም እንተዘይተሰማሚዕኩም፡ ናይ ውላድኩም **IEE** ብህዝባዊ ወጻኢታት ክትረክቡ መሰል ኣለኩም።

ውልቃዊ ውጥን ትምህርቲ (IEP) – ወለድን ሰራሕተኛታት ቤት ትምህርትን እንተወሓደ ዓመታዊ ዘዳልውዎ ሰነድ ኮይኑ፡ ንሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ዝወሃብ ኣገልግሎት ዝገልጽ እዩ።

ጉጅለ IEP – ንሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ንምልላይ፡ ምግምጋም፡ ምምዳብን ምሃብን ነጻ ግቡእ ህዝባዊ ትምህርቲ ብዝምልከት ውሳኔታት ዝህቡን ናይቲ ቆልዓ IEPs ዘማዕቡሉ፡ ዝግምግሙን ዝኸልኩን ጉጅለ ውልቀሰባት እዮም።

ግዝያዊ ኣማራጺ ትምህርታዊ ምድላው (IAES) – ኣብ IEP ናይቲ ቆልዓ ዝተፈላለዩ ምምዳብ ይጽዋዕ፡ ኣብኡ እቲ ቆልዓ ናብ ሓፈሻዊ ስርዓት ትምህርቲ ተበጻጽኡ ክቐጽልን እቲ ቆልዓ ዓመታዊ ዕላማታት IEP ንምዕዋት ምዕባል ንኸገብር ዝኸእሎ ኣገልግሎታት ክረከብን ኣለዎ። ኣብ ስነ-ስርዓት ዘጠቓልል ኩነታት፡ ሓደ ቆልዓ ኣብ ግዝያዊ ኣማራጺ ትምህርታዊ ምምዳብ ክቐመጥ ይኽእል።

ትካል አከባቢያዊ ትምህርቲ (LEA) – አብ ትሕቲ ቁጽጽር እቲ ኸፍሊ ብናጻ ህዝባዊ ትምህርቲ ንምሃብ ከምኡውን አብ ግዝኣት ሳውዝ ዳኮታ ንዝርከቡ ስንኩላን ፍሉይ ትምህርትን ምስኡ ዝተሓሓዘ አገልግሎትን ንምሃብ ብሕጊ መንግስቲ ዝቐመ አውራጃ ትምህርቲ ወይ ካልእ ህዝባዊ ስልጣን።

ክፍሊ ለ – ካብ 3-21 ዓመት ዝዕድሚኦም ስንኩላን ህጻናት ዝምልከት ክፍሊ IDEA።

ክፍሊ ሐ – ካብ ውልደት ከሳብ 3 ዓመት ንህጻናት ዝወሃብ አገልግሎት ዝምልከት ክፋል IDEA።

ውልቃዊ መለለዪ ሓበሬታ (PII) – ዝኾነ ይኹን ንፍሉይ ውልቀብ ከለሊ ዝኸለል ዳታ።

ተዛመድቲ አገልግሎታት – መጓዓዝያን ከምኡውን ንሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ ካብ ፍሉይ ትምህርቲ ተጠቓሚ ንኸኸውን ንምሕጋዝ ዘድልዩ ልምታዊ፡ መእረምታውን ካልእ ደገፍቲ አገልግሎታትን።

መዓልቲ ትምህርቲ – ዝኾነት መዓልቲ፡ እንተላይ ቆልዑ ንመምሃሪ ዕላማታት አብ ቤት ትምህርቲ ዝኸዱሉ ናይ ክፍለ መዓልታት። መዓልቲ ትምህርቲ ንኹሎም አብ ቤት ትምህርቲ ዘለዉ ቆልዑ፡ እንተላይ ስንኩላንን ዘይበሎምን ቆልዑ ሓደ ዓይነት ትርጉም አለዎ።

SDCL – ሳውዝ ዳኮታ ዝተመሓየሸ ሕግታት

ናይ ግዝ ኣት ትምህርታዊ ኤጀንሲ (State Educational Agency፣ SEA) –ቦርድ ትምህርቲ ግዝኣት ወይ ካልእ ትካል ወይ በዓል መዘቢ ብቐንዱ ንመንግስታዊ መባእታን ካልኣይን ደረጃ አብያተ ትምህርቲ ናይ ምክትታል ሓላፍነት አለዎ።

ፍሉይ ትምህርቲ – አብ ክፍሊ፡ አብ ዝሃ፡ አብ ሆስፒታላትን ትካላትን፡ ከምኡውን አብ ካልእ ምድላዎት ዝወሃብ ትምህርቲ ሓዊሱ ፍሉይ ድሌታት ናይ ሓደ ስንክልና ዘለዎ ህጻን ንምምላእ፡ ንወለዲ ብዘይ ዝኾነ ወጻኢታት ዝተዳለወ ትምህርቲ፤ ከምኡውን አብ አካላዊ ትምህርቲ ዘለ መምሪያ ምሃብ። ፍሉይ ትምህርቲ ነፍሲ ወከፍ ካብዞም ዝስዕቡ የጠቓልል፡ አገልግሎት ፓቶሎጂ ዘረባ-ቋንቋ፡ ወይ ካልእ ተዛማዲ አገልግሎት፡ እቲ አገልግሎት ብመሰረት ደረጃታት መንግስቲ ካብ ተዛማዲ አገልግሎት ንላዕሊ ከም ፍሉይ ትምህርቲ እንተተቐጺሩ፤ ናይ ጉዕዞ ስልጠና፤ ከምኡውን ሞያዊ ትምህርቲ።

አገልግሎት ምስግጋር – ንሓደ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ (1) አብ ውጽኢት ዝተመርኮሰ መስርሕ ዝተዳለወ ዝተዋደደ ስብስብ ንጥፈታት፡ እቲ ቆልዓ ካብ ቤት ትምህርቲ ናብ ድሕሪ ትምህርቲ ዝግበር ንጥፈታት፡ ድሕሪ ካልኣይ ደረጃ ትምህርቲ፡ ሞያዊ ትምህርቲ፡ ዝተዋደደ ስራሕ ንምስግጋር ንምምችቻው ዝተዳለወ (ዝድገፍ ስራሕ ሓዊሱ) ከምኡውን አካዳሚያውን ተግባራውን ዓወት ናይቲ ስንክልና ዘለዎ ቆልዓ፡ ቀጻልን ናይ ዓበይትን ትምህርቲ፡ አገልግሎት ንዓበይቲ፡ ናጻ መነባብሮ፡ ወይ ማሕበረሰባዊ ተሳትፎ፤ (2) አብ ድሌታት ናይቲ ውልቀ-ህጻን ዝተመርኮሰ ኮይኑ፡ ንጥንካረታት ናይቲ ቆልዓ አብ ግምት ብምእታው፤ ምርጫታትን ድሌታትን፤ ከምኡውን ዘጠቓልል፡ መምርሒታት፤ ተዛመድቲ አገልግሎታት፤ አሰራርሓ ሕብረተሰብ፤ ምዕባለ ስራሕን ካልኣት ድሕሪ ትምህርቲ ዝህልዎም ዕላማታት ህይወትን ዓበይቲ ሰባት፤ ከምኡውን ኣድላዩ አብ ዝኾነሉ እዋን ምጥራይ ናይ መዓልታዊ መነባብሮ ክእለትን ግብራዊ ሞያዊ ገምጋምን ምግባር።